

Overvågning i det offentlige rum

2. semester - forår 2021

Eksamensgruppenr.: S2124791798
Projekt(arbejds)titel: Overvågning i det offentlige rum
Gruppens medlemmer: Karoline Brask Pedersen: 72067 Emil Vangsager: 72013 Wassim Belhaj: 72051 Juri Rüegger Jensen: 71992
Vejleder: Hans Christian Asmussen hcha@ruc.dk
Hold: B
Dato: 09/06/21

Abstract

This paper seeks to unfold the issue of mass surveillance and facial recognition with a cross-scientific approach. This approach includes psychology, philosophy, the legal dimension and technology-science. To add to this, the paper includes self-conducted research to specify how the opinions on mass surveillance differentiate based on various factors. The field of Artificial intelligence, and in particular mass surveillance, is a study with wildly differing approaches, and hereby results, depending on from which field of science it is situated. The hope is that by combining and comparing these different fields, the issue of mass surveillance will become clearer.

The paper outset in a post-phenomenological framework, as the paper is concentrated, not as much on the specifics of the technology, as it is on the technology's relation with its surrounding systems and citizens. Denmark will be used as the case, and the paper, seeks to understand in what way the technology will be incorporated in a society like this. Hereby which rules and laws limits the technology and its use cases, but also what effects a mass surveillance system will have on the individual's behavior and society as a whole. Finally, it is concluded whether or not a system like facial recognition technology-based mass surveillance is compatible with system structures in a country like Denmark and if there is an inherent political order to the technology, in which totalitarianism is promoted.

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	1
BEGREBSAFKLARING	1
PROBLEMFOMULERING	2
UNDERSPØRGSMÅL	2
PROBLEMFELT	2
SEMESTERBINDINGEN	3
TEKNOLOGISKE SYSTEMER OG ARTEFAKTER	3
SUBJEKTIVITET, TEKNOLOGI OG SAMFUND	4
METODER	4
SPØRGESKEMA	4
INTERVIEW	5
TRINMODELLEN	7
TEORI	9
POSTFÆNOMENOLOGI	9
AKTØR-NETVÆRKSTEORI	10
PANOPTIKON OG FOUCAULT	12
TEKNOLOGIEN	14
ANSIGTSGENKENDELSESTEKNOLOGI	14
BEKYMNINGER TILKNYTTET AGT	16
EUROPAS PLAN FOR DEN DIGITALE TIDSALDER OG KUNSTIG INTELLIGENS	17
ANALYSE	21
TEKNISK ANALYSE VED BRUG AF TRIN-MODELLEN	21
SPØRGESKEMA	23
INTERVIEW – SAMLET ANALYSE	27
DISKUSSION	31
UTILSIGTEDE EFFEKTER	31
<i>Uforudset adfærdsregulerende effekt</i>	31

<i>Stadig utilstrækkelig teknologi</i>	32
<i>Hacking</i>	32
BEGRÆNSENDE ELEMENTER FOR AGT	33
<i>Lovgivning</i>	33
<i>Borgernes holdning til teknologi</i>	35
AGT OG DETS OMKRINGLIGGENDE SYSTEMER.....	36
<i>Panoptikonets adfærdsregulerende effekt</i>	36
<i>Fremmer teknologien totalitarisme?</i>	38
VISUELT PRODUKT	42
KONKLUSION	43
FEJLKILDER	43
LITTERATURLISTE	45

Indledning

Dette projekt vil udpensle ansigtsgenkendelsesteknologien (AGT) og undersøge hvorvidt teknologien kan komme til at spille en rolle i det danske samfund. Hertil vil det undersøges hvorvidt det er teknisk muligt at implementere AGT samt hvilke problemstillinger, der er forbundet med AGT teknisk, retsligt og politisk. Gennem denne undersøgelse af masseovervågning og AGT vil vi sammenfatte empiriindsamlingen af ekspertinterviews og spørgeskemaundersøgelse, for at få dybere indsigt i teknologien og dens konsekvenser, såvel som danskernes holdning til en eventuel implementering. Det vil undersøges hvilke effekter et system som masseovervågning med AGT vil have på de danske borgere og i hvilken grad en evt. implementering bør håndteres. Ydermere undersøges det hvorledes masseovervågning med AGT er kompatibelt med det demokratiske samfund, med henblik på balancen mellem frihed og kontrol.

Begrebsafklaring

Masseovervågning

Masseovervågning som begreb dækker i den almindelige tale over en bred vifte af forskellige overvågningsmetoder. Heri indgår vores brug af smartphones, sociale medier og videoovervågning som en del af de elementer, masseovervågning består af. Når vi færdes på nettet, efterlader vi digitale spor i form af data, og i den fysiske verden er vores tilstedeværelse det, som opfanges af videokameraer. I denne opgave skal ordet masseovervågning forstås som værende den fysiske overvågning opnået gennem brugen af videokameraer, hvor disse er tilført teknologien ansigtsgenkendelse, som gør det muligt automatisk at identificere et individ uanset hvor dette individ måtte befinde sig i det offentlige rum.

Problemformulering

Hvilke kvaliteter indeholder masseovervågning med ansigtsgenkendelse, og hvordan balanceres en eventuel implementering, i det offentlige rum med henblik på frihed og kontrol, i Danmark?

Underspørgsmål

1. Hvad kendetegner ansigtsgenkendelsesteknologi og hvilke systemer og strukturer vil denne indlejres i?
2. Hvordan grupperes danskernes holdninger til masseovervågning, og adskiller disse sig fra eksperters holdninger?
3. Hvordan vil masseovervågning og dens eventuelle indtræden i det danske samfund influere borgerne?

Problemfelt

Interessen angående overvågning har i den seneste tid vokset sig større. Dette kan ses både inden for den private sektor, hvor kameraer opsættes i størstedelen af detailbutikker, men også på den politiske front, hvor emnet masseovervågning flere gange har været omdiskuteret i håbet om at forhindre eller efterfølge kriminalitet (Kasper kildegaard, 2019).

Med de nylige avancer indenfor kunstig intelligens (AI) er overvågning endvidere blevet muliggjort på et helt nyt plan, idet det er blevet muligt at kombinere kunstig intelligens med de allerede istandsatte overvågningssystemer (Christiansen, Interview, 2021). Denne kombination kan nu realisere brugen af ansigtsgenkendelsesteknologi (AGT) i videoovervågning. Det er derfor et mål for dette projekt at AGT, og hvad denne indebærer, skal udpensles på en sådan måde, at det bliver tydeliggjort hvorvidt AGT kan implementeres i det danske samfund. Desuden vil projektet diskutere hvilke uhensigtsmæssige konsekvenser brugen af denne teknologi kan medføre.

Udover selve teknologien, bør befolkningens syn på teknologien undersøges og diskuteres. På nuværende tidspunkt er der ikke substantielt nutidig litteratur til at understøtte hvordan et samfund som Danmark, vil imødekomme AGT. De samfundsmæssige og psykologiske konsekvenser er derfor uklare og er noget dette projekt vil undersøge nærmere. Det fremstår at masseovervågning i form af videoovervågning, i den forstand som projektet undersøger, ofte trækker paralleller til diktatoriske stater såsom Kina (Keegan, 2020), altså stater der før implementeringen af overvågning har haft høj kontrol over deres respektive borgere. Hvorvidt dette blot er et tilfælde eller signalerer et bestemt mønster, kan være vigtigt i vurderingen om hvorvidt teknologiens brede indførelse er ønskelig i et land som Danmark. Staten og den kontrol denne besidder i forhold til befolkningen leder desuden videre til en diskussion. Denne diskussion angående kontrol og frihed må bygges på de resultater, der udpensles af den teknologiske og samfundsmæssige undersøgelse.

Projektet vil derfor, på bedste vis, forsøge at udlægge samt præcisere konsekvenserne ved brug af AGT i overvågningen, på et teknologisk såvel som et samfundsmæssigt plan. Det er altså gennem denne undersøgelse angående masseovervågning, at der vil undersøges, hvordan danskernes holdninger til masseovervågning grupperes, og adskiller sig fra eksperter holdninger. Tilmed vil projektet diskutere hvordan masseovervågning og dets indtræden i det danske samfund vil influere borgeren.

Semesterbindingen

Teknologiske systemer og artefakter

Projektet tager udgangspunkt i dimensionen *Teknologiske Systemer og Artefakter*. Her vil der være fokus på teknologiens struktur samt de systemer AGT indgår i. En dybdegående analyse vil udpensle de forskellige delelementer, der udgør teknologien (eller det teknologiske system). Endvidere vil det, via TSA-metoden, TRIN-modellen, yderligere kunne udledes hvilke svage og stærke sider teknologien indeholder, samt være muligt at overveje hvilke utilsigtede effekter en implementering i det danske

samfund, denne teknologi kunne forårsage. At kigge på teknologiens utilsigtede effekter spiller desuden sammen med projektets anden dimension STS.

Subjektivitet, teknologi og samfund

AGT i en masseovervågningskontekst frembringer mange samfundsmæssige og etiske problemstillinger. Eksempelvis fremføres et potentielt problem i det danske samfunds villighed til at adoptere denne teknologi. En etisk problemstilling kredser også om hvor meget kontrol en stat bør sidde med i forhold til dens borgere. Disse problemstillinger vil blive undersøgt gennem dimensionen *Subjektivitet, Teknologi og Samfund* og projektet forankres altså også i denne. Metoderne tilknyttet STS, herunder interview og spørgeskemaundersøgelse, vil være gavnlige til at forstå argumenterne for og imod teknologiens indtræden i samfundet. Derudover vil aktør-netværksteori (ANT) blive benyttet, således det kan tydeliggøres hvordan AGT som teknologi potentielt kan være med til at påvirke det samfund vi lever i.

Metoder

Spørgeskema

For at få et indblik i danskernes syn på masseovervågning, såvel som ansigtsgenkendelse, udformes et spørgeskema, hvilket er udsendt gennem sociale medier. Spørgeskemaets formål er at give et indblik i de mange facetter, der indgår i et emne som masseovervågning, samt skabe et overblik over befolknings holdninger hertil. Der findes endnu ikke konkret litteratur på hvorledes den danske befolkning vil acceptere et samfund med inkorporeret masseovervågning, hvorfor egen empiriindsamling har været nødvendig. Fra et metodisk synspunkt opstår der visse problemer ved at udforme et spørgeskema på en sådan måde, og dermed den viden der benyttes i den videre undersøgelse. Problemet opstår, idet spørgeskemaet omhandler subjektive spørgsmål om scenarier, som respondenterne faktisk ikke lever med eller kan relatere til på nuværende tidspunkt. Respondenterne må derfor postulere angående deres holdning til de givne spørgsmål, eksempelvis hvor trygge de ville føle sig i et samfund med masseovervågning. Objektiviteten af spørgeskemaet kan

herfor betvivles. Det vil være et fokuspunkt, at spørgeskemaet ikke benyttes som en objektiv faktakilde, men derimod som en objektivitet i form af respondenternes nuværende subjektive sandhed. Det kan derfor ikke på baggrund af spørgeskemaet konkluderes, hvorvidt en indførelse af masseovervågning på nationalt plan bør eller ikke bør finde sted baseret på respondenternes svar. Spørgeskemaet er herimod ment til at give en formodning om, hvilke udfordringer en eventuel indførelse af masseovervågning kunne møde. Ligeledes kan spørgeskemaet benyttes til at forstå danskernes opfattelse af masseovervågning, samt som et redskab til at identificere om, der er en forskel i opfattelse af eksempelvis masseovervågning, ved brug af videokameraer, som vi kender det nu, og masseovervågning i kombination med ansigtsgenkendelse. Spørgeskemaet benyttes endvidere som et redskab til at gruppere holdninger i form af køn, alder og politisk orientering.

Interview

Da emnet masseovervågning i en dansk kontekst endnu ikke er en eksisterende problemstilling, må der drages fra eksterne videnskilder, da den nuværende litteratur på området kan beskrives som værende vag. En af de valgte måder hvorpå projektet tilegner sig ny og supplerende viden, er gennem interviews. Hvor spørgeskemaet giver et kvantitativt indblik i danskernes nuværende holdninger, giver interviewene et kvalitativt indblik i de forhindringer samt konsekvenser, der måtte være ved en indførelse af masseovervågning i en dansk kontekst. Interviewene vil koncentrere sig om flere forskellige aspekter af teknologien, herunder selve teknologien, det retslige samt give en psykologisk vurdering af dens effekter.

Der udføres et interview med Henning Christiansen, som er lektor på RUC. Christiansen specialiserer sig i datalogi og leder blandt andet et kursus i maskinlæring og AGT. Formålet med dette interview er, først og fremmest, at få en forståelse for teknologien og dens brug. Et andet mål med interviewet er at undersøge hvilke konsekvenser en person med en teknisk baggrund, som Henning, associerer med teknologien.

Der foretages yderligere et interview med Birgitte Kofoed Olsen, som er ekspert i persondatalovgivning. Dette interview giver et indblik i hvilke forhindringer, der ville være i forhold til

indførelsen af teknologien. Birgitte bruges altså som kilde, til at få et retsligt indblik i de samfundsmæssige aspekter af teknologien.

Ydermere undersøges det psykologiske aspekt af masseovervågning. Det vil sige de psykologiske konsekvenser, som denne fysiske manifestation i form af videokameraer har på befolkningen. Astrid Galsgaard er psykolog og har tidligere beskæftiget sig med netop dette aspekt. Galsgaard beskæftiger sig med sammenkoblingen mellem mennesker og teknologi og specielt kunstig intelligens, som AGT er en underdel af. Galsgaard vil dog ikke være tilgængelig til et personinterview og vil derfor besvare interviewspørgsmålene over mail. Dette giver anledning til nogle udfordringer i forhold til interviewteknik. Det vil eksempelvis ikke være muligt at uddybe spørgsmålet hvis det fornemmes, at der er mere at komme efter. Det er heller ikke muligt at klargøre spørgsmålet, hvis der opstår misforståelser, hvilket kan give anledning til en forkert eller fortrudt udtalelse. Det giver dog interviewpersonen øget tid til refleksion, hvilket kunne have sine ulemper i et regulært interview, hvis der forsøges at opfange den følelse interviewpersonen får i situationen. Her står det dog til gavn da interviewpersonen bruges til at give en dybere indsigt i teknologiens konsekvenser.

Metodisk benyttes det semistrukturerede interview i interviewene af Christiansen og Olsen. Grundet denne form, kan interviewene også forbindes med det åbne fænomenologiske livsverdensinterview (Kvale & Brinkmann, 2015). Der vil være en struktur i den forstand, at vi har bestemte spørgsmål vi ønsker besvaret. Interviewpersonerne vil dog også have mulighed for at kunne dreje interviewet i andre retninger indenfor problemstillingen, hvis de føler at dette er nødvendigt. Det semistrukturerede interview vil dog i dette tilfælde læne sig mere op ad det strukturerede interview end ad den åbne interviewform. Dette er fordi, det ikke ønskes at udforske interviewpersonen selv, så meget som at drage af den viden de bringer. Vi har en forhåndsindtaget undren, der ønskes svar på, hvorfor afvigelser altså ikke er ønskværdige. Desuden skal der naturligvis gives mulighed for, at interviewpersonen i løbet af interviewet kan ændre sine udsagn eller rette sig selv. Interviewet med Galsgaard har dog ikke draget brug af den semistrukturerede interviewform. Dette er da interviewet foregik over mail hvorved en brug af det strukturerede interview har været nødsaget.

Trinmodellen

TRIN-modellen er etableret af RUC-lektorerne Thomas Budde Christensen, Erling Jelsøe og Niels Jørgensen. Det bliver dog af RUC-lektorerne selv understreget hvordan denne model ikke har opnået en videnskabelig bred anerkendelse som teori eller model:

”Thomas Budde Christensen, Erling Jelsøe og undertegnede har udviklet TRIN-modellen, og underviste første gang i modellen i efteråret 2017. Modellen har endnu ikke fundet en færdig form, og vi modtager gerne alle former for kritik og anden feedback”
(Jørgensen N. , 2020).

TRIN-modellen tager dog afsæt i en række teknologiteoretiker såsom Carl Mitcham samt Jens Müller, og er desuden hovedelementet i TSA-dimensionen, hvorfor dette projekt også benytter modellen. Ved brug af TRIN-modellen kan AGT undersøges som teknologi på forskellige niveauer. TRIN-modellen består af i alt seks trin, der hver især bidrager til at fragmentere og analyserer de teknisk-videnskabelige aspekter af AGT. De seks trin lyder således:

1. Teknologiers indre mekanismer og processer.
2. Teknologiers artefakter
3. Teknologiers utilsigtede effekter.
4. Teknologiske systemer.
5. Modeller af teknologier.
6. Teknologier som Innovation.

(Jørgensen N. , 2020)

De seks trin kan anvendes uafhængigt af hinanden. Der er i dette projekt valgt at fokusere på de mest relevante trin (*trin 1, 3, 4 og 6*), i sammenhæng med AGT i masseovervågning, idet formålet med TRIN-modellen nærmere er, at inspirere til en teknologisk analyse ved at pege på centrale begreber,

er kan spørges til i analysen. Projekt gør altså brug af specifikke uddrag fra TRIN-modellen til brug i analysen, netop som det er meningen (Jørgensen N. , 2020).

Trin 1 - Teknologiers indre mekanismer og processer

I dette trin kigges der på AGT ved at finde frem til hvilke mekanismer og processer der skal til, for at AGT kan opfylde sit operationelle formål (Jørgensen N. , 2020). Når der tages udgangspunkt i AGT, så er det operationelle formål at kunne identificere mennesker med højere præcision end nuværende videoovervågning kan. De centrale mekanismer og processer for at AGT kan lade sig gøre er selve overvågningskameraet (*hardware*) samt de algoritmer (*software*), som AGT består og benytter sig af.

Trin 3 – teknologiers utilsigtede effekter

I trin 3 er der fokus på de negative effekter en teknologi som AGT potentielt kan forårsage. Der skelnes mellem forskellige typer af utilsigtede effekter. Disse kategoriseres som enten risici, designfejl eller som økonomiske årsager. Når de utilsigtede effekter identificeres, vil næste mål være at eliminere eller reducere disse. Nogle gange kræves det helt at teknologien erstattes med en ny innovation, hvis de utilsigtede effekter vurderes som værende for farefulde (Jørgensen N. , 2020).

Trin 4 – teknologiske systemer

I trin 4 kigges der på de store sammenhænge, der er forbundet med AGT. En teknologi som AGT er knyttet til andre teknologiske systemer, der sammen er med til at opfylde teknologiens formål. AGT er grundet dette ikke meget værd, uden de andre systemer denne indgår i.

Trin 6 - teknologier som innovation

I dette trin ses der på hvilke forhold, der driver AGT frem, og hvilke barrierer der forhindrer en eventuel udbredelse. Formålet med en ny innovation vil typisk være at tilvejebringe en fordel, og denne fordel vil typisk være drivkraft for udbredelsen af innovationen. Dog kan der være nogle utilsigtede konsekvenser forbundet med innovationen (jf. trin 3), som hindrer dennes udbredelse. Det

kan også være sådan, at nogle betragter fordele som værende ulemper, hvorfor dette kan være med til at bremse innovationens udbredelse.

Teori

Postfænomenologi

Det er fra et postfænomenologisk perspektiv at opgaven udformes. Postfænomenologien tager udgangspunkt i fænomenologien og læner sig stadig på mange måder op ad denne. Det er især ved anskuelsen af teknologi, at disse to differentierer. Ved at denne verdensanskuelse inkluderer *post-* i dets beskrivelse, menes der at det efterfølger dets forrige forståelse. For at forstå postfænomenologiens verdensopfattelse må man nødvendigvis også forstå fænomenologien.

Den fænomenologiske verdensanskuelse adskiller sig fra den mere traditionelle videnskabelige anskuelse (positivismen). Som eksempel vil positivismen se et brev for dets ressourcer. Positivismen vil forstå at det er papir og hvor meget dette fylder og vejer. Fænomenologien herimod, bekymrer sig i højere grad om indholdet af brevet og hvorledes dette brev relaterer sig til den, der læser det. Det fremkommer altså, at mennesker som individer ikke lever i isolation fra verden, men at mennesker derimod relaterer sig til ting i verden, som var de aktører. Der er dog stadig dette skel mellem mennesker og ting, idet at det er individer, som skal fortolke dem og at det er individerne, der gennem den fænomenologiske oplevelse af disse ting, bestemmer deres betydning.

Det er altså hvert individs verdensforståelse, der betoner hvordan denne "ting" forstås.

Verdensforståelse er her et abstrakt og kompliceret koncept, men heri kunne blandt andet indgå hvilke ideologiske grupperinger individet tilhører, dets religiøse overbevisning, livserfaringer etc. Det er denne verdensforståelse, som udformer individets oplevelse af den omkringliggende verden (Juil, 2012).

Postfænomenologiens største adskillelse fra fænomenologi er i forståelsen af teknologi. Hvor fænomenologien stadig forstår mennesket som det, der tillægger ting betydning, det der skal fortolke sin omverden, da nærmer teknologi sig nu mennesket og de to sidestilles måske endda. Mennesket

giver stadig på sin vis betydning til denne teknologi. Men teknologien har også en vis autonomi, forstået som at dens betydning ikke længere er eksklusivt dikteret af menneskets opfattelse. Teknologien dikterer derimod i lige så høj grad, hvordan individet skal bruge denne, og kan endda forme menneskets opførsel og verdensforståelse, selv udover den aktive brug af teknologien. Her kan der eksempelvis kigges på brugen af nutidens smartphones. Denne teknologi har drastisk ændret måden hvorpå mennesker interagerer, den har fastlagt mange individers rutiner og dikterer at de (smartphones) benyttes, hvis individet ønsker at bibeholde sin sociale status, arbejdsposition m.m. Ligeledes bliver menneskets verdensopfattelse påvirket af denne teknologi, og teknologien kan altså fungere som et medium mellem mennesket og verden (Ihde & Verbeek, 2018).

Det er på baggrund af denne forståelse af teknologi at projektet udformes. Når masseovervågning undersøges fra dette postfænomenologiske verdensperspektiv, opstår der nye problemstillinger, og konsekvenserne ved en sådan indførelse tydeliggøres.

Aktør-netværksteori

Projektet vi ligeledes gøre brug af ANT, hvor denne betragtes som værende en god tilgang til hvorledes relationerne mellem AGT (*teknologien*), borgerne (*menneskene*) og samfundet kan beskrives på en dynamisk måde. Det antages i dette projekt, at mennesket ikke er den eneste aktør, der er med til at forme samfundet, men at AGT ligeledes er en handlende kraft i denne sammenhæng. Derfor opfattes der heller ikke som værende et skel mellem borgerne (*mennesket*) og AGT (*teknologien*), idet sociale handlinger i samfundet skal beskrives. Borgerne og AGT er altså begge aktanter, der i et dynamisk sammenspil er med til at både opretholde og udvikle samfundet. Disse aktanter opnår dette dynamiske sammenspil igennem det, der inden for ANT kaldes for *Translation*. Translationen af AGT bygger på, at denne teknologis plads i samfundet bestemmes af de relationelle netværk (*det offentlige rum*), hvori AGT indgår. Når AGT først er implementeret i dette relationelle netværk, da vil denne teknologi, ifølge ANT, stabilisere sig, hvorfor det kan være svært at gennemskue hvilken udvikling og teknologi, der gør denne operationel. Det er det, der inden for ANT kendes som *Blackbox* fænomenet. Translation er ikke deterministisk, forstået på den måde at det ikke kan

forudsiges hvilke konsekvenser det har, når to eller flere entiteter (*her AGT, borgere og samfund*) sammenkobles (Fenwick & Edwards, 2010). ANT søger altså at give et indblik i hvilke udviklingsdynamikker, der får aktanterne til at virke i sammenspil eller koeksistere. Det er denne indsigt, samt den postfænomenologiske forståelse, vi drager nytte af i det AGT udforskes, angående dens relation i forhold til mennesket og samfundet, samt hvilke implikationer, der eventuelt vil opstå i sammenhæng med en implementering af AGT i samfundet (Hunich & Olesen, 2014).

Det kan ydermere siges at være relevant at beskæftige sig med ANT, da det netop er dette heterogene netværk bestående af AGT og borgerne i samfundet, der ønskes analyseret. Vores analyse bør derfor kredse om associationer eller mere konkret disse *translationer*. Det vil altså sige hvorfor og hvordan lykkes det AGT at opnå sin magt i forbindelsen med andre aktanter, og hvilken magt opnår AGT i forbindelsen med disse. Vi kigger i denne sammenhæng også på teknologiens ordning, der også er genstand for analysen. Essensen af ANT er, at intet objekt og herfor heller ikke AGT har en iboende kraft i sig selv. AGT må altså defineres fuldstændig ud fra dets relationer til de andre aktanter i netværket (Jensen, 2003). Aktanterne vil grundet deres indbyrdes sammenkobling forhandle forbindelserne mellem dem. Aktanterne vil forhandle gennem elementer som overtalelse, magt, modstand etc. På baggrund af disse forhandlinger og idet *translationer* ikke kan anses som værende deterministiske, må det også være rimeligt at forestille sig AGT som havende potentialet til at være en identitetsskabende samt adfærdsregulerende aktant i det offentlige rum (Fenwick & Edwards, 2010).

Inden for emnet ANT, betragtes *uforanderlighed* desuden som værende et nøgleelement i forhold til det netværk den givende aktant indgår i. Det vil sige aktantens uforanderlighed. At en aktant kan optræde som uforanderlig i en række sammenhænge giver aktanten indflydelse og magt i netværket eller den sammenhæng denne indgår i (Jensen, 2003). Skal dette sættes i relief til AGT, hvor netop dennes rigide struktur og herfor også rigide automatisering, tilfører AGT en uforanderlig egenskab, da må en teknologi eller aktant som AGT betragtes som definerende for den sociale sammenhæng denne indgår i.

Panoptikon og Foucault

I forhold til at betragte AGT som definerende for den sociale sammenhæng, vil det i et projekt med AGT i fokus, både være relevant samt interessant at drage paralleller til Jeremy Benthams panoptikon.

Brugen af overvågning i et samfund bliver sommetider sidestillet med panoptikonet (McMullan, 2015). Dette panoptikon er ikke en konkret bygning, så meget som det kan ses som en arkitektonisk idé. Et panoptikon består i at have en magtkilde eller kontrollant placeret centralt, mens de kontrollerede placeres cirkulært omkring denne. Selve idéen er tænkt som at kunne passe på flere forskellige institutioner men primært er panoptikonet populariseret som et fængselsystem.

“Each individual, in his place, is securely confined to a cell from which he is seen from the front by the supervisor; but the side walls prevent him from coming into contact with his companions. He is seen, but he does not see; he is the object of information, never a subject in communication.”

(Foucault, 1975, s. 200)

Michel Foucault har i høj grad beskæftiget sig med filosofien angående kriminalitet og straf, og bruger gentagne gange panoptikon-idéen som eksempel. Dette er til trods for, at Bentham aldrig formåede at bygge et panoptikon-fængsel. Dog er flere varierende variationer af panoptikon-fængslet blevet bygget på senere tidspunkter. Foucault bruger altså panoptikonet som en form for samfundsmetafor, for hans tanker angående magt-relationer. Foucault anskuer magt som værende viden, og altså hvem der kontrollerer denne viden. Viden skal her ikke blot forstås som vished. Foucault benytter panoptikonet som eksempel for at illustrere denne asymmetriske viden.

“Bentham laid down the principle that power should be visible and unverifiable.

(Foucault, 1975, s. 201)”

Det er kun en bestemt gruppe mennesker der beskuer og altså besidder og har adgang til denne viden, mens de beskuede, ikke er klar over hvem der iagttager dem. Det er dog irrelevant hvem

beskueren er, for at effekten kan finde sted. Derfor vil systemet kunne ændres, alt efter hvad kontrollanten ønsker at opnå. Hvis der trækkes paralleller til problemstillingen om masseovervågning, vil autoriteten altså kunne ændre holdninger eller normer uden at systemets magt påvirkes.

"The Panopticon is a marvelous machine which, whatever use one may wish to put it to, produces homogeneous effects of power."

(Foucault, 1975, s. 202)

Bentham har gjort sig overvejelser hvad angår panoptikonet i en demokratisk/totalitær kontekst. Idet at der ikke behøver at være en bestemt person der kontrollerer, eller at der faktisk ikke behøver at være nogle kontrollører for at de indsatte regulerer sig selv, åbner det op for at hvem som helst kan indtage denne position. Herved er det altså også muligt for det omkringliggende, demokratiske samfund at besøge institutionen og se hvordan disciplineringen af de indsatte foregår. Ved at der er denne åbne tilgang er det altså også muligt at samfundet kan kontrollere kontrolløren i at disciplineringen af de indsatte ikke udvikler sig til en form for totalitært tyranni.

"There is no risk, therefore, that the increase of power created by the panoptic machine may degenerate into tyranny; the disciplinary mechanism will be democratically controlled, since it will be constantly accessible 'to the great tribunal committee of the world.'" (Foucault, 1975, s. 207)

I sin bog (Discipline and Punish, 1975) udtrykker Foucault idéen om, at kriminalpræventive systemer og straffesystemet ikke er sat i samfundet for at nedbringe kriminalitet, eller opnå retfærdighed, som for at sikre magten hos "den herskende klasse". Som eksempel bruger han hvorledes individer, og især de lavere stillet i samfundet bliver straffet for enhver kriminel agt, de foretager sig, mens eksempelvis bankerne gang på gang slipper afsted med deres kriminelle foretagende. Straffesystemet bliver altså brugt som en magt til at kontrollere den lavere klasse, alt imens de korporationer og aktører som den herskende klasse har brug for ikke straffes, til trods for at de koster samfundet mange flere penge end småkriminelle (Foucault, 1975).

Teknologien

Teknologien vil undersøges for at få et større indblik i AGT og de strukturer som denne er indlejret i. Til at gøre dette er der gjort brug af TRIN-modellen. Begreber fra TRIN-modellen vil blive brugt til at belyse AGT som teknologi, men også for at klargøre nogle af de udfordringer en mulig implementering ville støde på. AGT hører ind under kategorien biometrisk identifikation, men differentierer sig fra andre identificeringsmetoder ved at have nogle udskilte særpræg. AGT har muligheden for at operere på afstand, uden viden herom eller samtykke fra den observerede, og kameraerne kan ydermere være placeret hvor det skulle være.

I nedenstående er trin 1 fra TRIN-modellen brugt som inspirationskilde til at finde frem til de indre processer, der skal være en del af AGT, for at denne kan opfylde sit operationelle formål. Denne gennemgang giver et samlet overblik over teknologien, og tjener til at kunne dekonstruere AGT samt udpege forskellige indsatsområder.

Ansigtsgenkendelsesteknologi

AGT er en biometrisk autencitets-teknologi. Den blev først udforsket som evnen til at kunne identificere ansigtsformer ud fra billeder. Med tiden udviklede det sig til at søge efter mønstre i det pågældende billede og herefter sammenligne dette med den pågældende ansigtsmodel. AGT er programmeret således, at når det støder på et mønster, der ligner eller minder om en ansigtsmodel, da antager programmet, at der er et ansigt præsenteret på billedet. Generelt kan det siges, at biometriske teknologier identificere mennesker i forhold til de kendetegn eller særpræg, der er udtalt for hvert individ og ikke uden omfattende indgriben kan ændres. AGT består i de fleste tilfælde af to processer, hvor den ene er en indskrivning og den anden går ud på at matche. I AGT kan disse to processer brydes yderligere ned i syv hovedkomponenter:

1. Indfange

Denne beskriver indfangningen af billedet. Enten gennem fotografi, video eller gennem en indhentning fra en database.

2. Dekonstruere

Dette er oprettelsen af en digital og søgbar repræsentation af ansigtet. Dette sker gennem algoritmer, der blandt andet opdeler ansigtet i nodalpunkter, der ikke burde ændres med alderen (*eksempelvis placering af øjnene og næsens form*). Man kan snakke om dette som værende en geometrisk tilgang.

3. Oplagre

På intelligent vis oplagre den dekonstruerede ansigtsfil i store databaser.

4. Sammenligne

Engagere algoritmer, der har til formål at sammenligne det indfangende billede og/eller den digitale repræsentation med de indsamlede og opbevarede billeder i databasen.

5. Verifikation

Sammenligning af to ansigter der giver sammenligningen en score.

6. Identifikation

En matematisk sammenligning mellem ansigt og databasens oplagrede filer.

7. Ansigtsskategorisering

Klassifikation af hvert ansigtsudtryk i forhold til forskellige kategorier, såsom alder og køn. (De-La-Torre, Granger, Radtke, Sabourin, & Gorodnichy, 2014)

Der er en række eksterne elementer, som kan have en indvirkning på AGT. Dette kan være ting som miljø, omgivelser, alder, følelser, lysforhold, kameraafstand, baggrund, retningen på hovedet og størrelsen af ansigtet på billedet. Desuden falder præcisionsniveauet for AGT generelt drastisk når billeder tages under udendørs forhold kontra indendørs forhold. Dårlig billedkvalitet er ligeledes et anerkendt og bredt problem. I øvrigt skal databasen have en betragtelig størrelse for, at algoritmen og herfor AGT behandles på en effektiv måde (Christiansen, Interview, 2021). Det er ofte bekosteligt samt uigennemførligt at indfange billeder af høj nok kvalitet til at kunne sammenligne med personer

(*allerede lagret data*). Ydermere kan omstændighederne under hvilket billederne tages, bidrage til en stigende divergens mellem den indfangede persons ansigt i momentet og den allerede lagrede datamængde. AGT tilknyttet videoovervågning i det åbne rum, skal også operere i et utvungent miljø. Det vil sige, at der vil opstå situationer og problematikker angående skala, poseringsproblemer, opløsningsproblemer, lysproblemer etc. hvilket alt sammen bidrager til en fælles fejlfaktor. Derfor kigges der på hvordan der kan opnås en inkrementel maskinindlæring, altså en gradvis forbedring af algoritmen, således der tages højde for en stor andel af fejlkilder, der i sidste ende vil reducere misvisninger og derfor også medføre at systemet opnår en øget præstationsevne. Det søges altså kort sagt at vedligeholde samt forøge sammenligningspræstationen (De-La-Torre, Granger, radtke, Sabourin, & Gorodnichy, 2014).

De ovenstående betragtninger angående denne måde at identificere ansigter på, det vil sige selve algoritmen der benyttes i AGT, bygger på nyere dog stadig utilstrækkelige ansigtsgenkendelsesalgoritmer. Det vil sige utilstrækkelige idet disse algoritmer stadig producere en stor andel falske-positive eller negative resultater (Lin, Xiao, & Wu, 2020). Christiansen nævner også hvordan brugen af eller arbejdet med disse "gammeldags" algoritmer netop ikke længere kan konkurrere med nyere teknologier, herunder dybe neurale netværk (Christiansen - s. 1 l. 17-21). Disse dybe neurale netværk er en underdel af maskinlæring, og er ment til at imitere den måde hvorpå menneskers hjerne arbejder. Det er også ved denne måde at tilgå AGT på at der opnås denne inkrementelle maskinlæring. Da algoritmen vil have kontinuerlige træningsdata, vil den således blive mere nøjagtig over tid, og man vil kunne reducere de falske-positive og negative resultater (Christiansen, Vigtige begreber om maskinlæring, 2021)

Bekymringer tilknyttet AGT

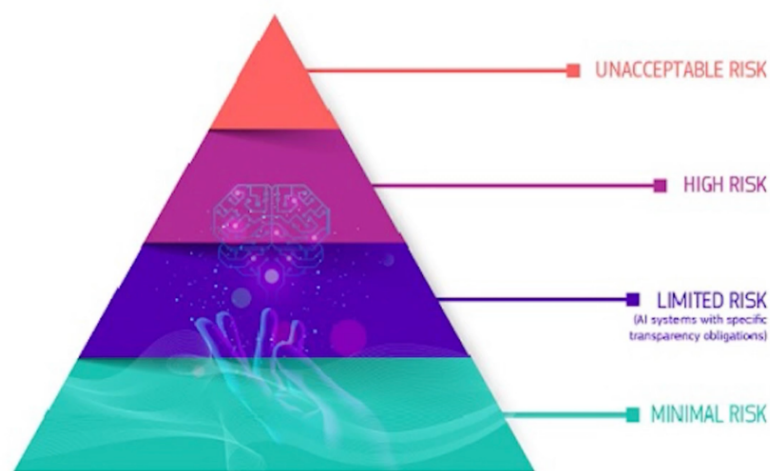
Trin 3 giver en indsigt, der kan bruges til at gruppere de bekymringer, der er essentielle aspekter angående en vurdering af AGT i forhold til typen af uønskede effekter. Denne vurdering og identifikation vil hjælpe med, mere specifikt, at kunne identificere uønskede aspekter ved AGT

hvorefter der kan ses på hvordan disse minimeres eller elimineres. Spændingen mellem brugen af teknologien og retten til privatliv fremhæver især dialektikken mellem national sikkerhed og ordenshåndhævelse, der på den ene side promoveres gennem AGT. På den anden side opstår der bekymringer angående den potentielt uforholdsmæssige overtrædelse af samfundets fundamentale principper, såsom netop privatliv og individuel autonomi. Desuden kunne det tænkes, at AGT bidrager til en ulige tilsidesættelse af de lovmæssige rammer, da AGT har potentialet til at skabe et helt anderledes magtforhold mellem stat og individ. Overfloden af konsumer-teknologi og den medfølgende sociale medieverden er vi, som samfund, selv medskyldige i at have skabt. Indførelsen af AGT og dens allestedsnærværende tilstedeværelse er dog statens anliggende, og vi bør derfor tage til diskussion i hvor vid udstrækning AGT kan have lov til at være en koeksisterende teknologi i samfundet (Nakar & Greenbaum, 2017). Denne brede sfære hvori overvågning allerede er implementeret, viser graden af dets engagement i vores liv. AGT lægger, på baggrund af dens potentiale, fundamentet for en bred vifte af uhensigtsmæssige konsekvenser, der skaber debat vedrørende, hvorvidt disse vejer tungere end teknologiens egentlige effektivitet og brugbarhed (Nakar & Greenbaum, 2017).

Europas plan for den digitale tidsalder og kunstig intelligens

I EU betragtes billeder af personers ansigter som værende sensitive data, da dette er en form for biometrisk data (rights, 2019). Med ny teknologi såsom AGT, er det derfor fra et politisk perspektiv vigtigt at kunne kontrollere de rammer hvori teknologien benyttes. Det skyldes at teknologien i høj grad kan misbruges eller bruges uforsvarligt, hvilket i borgernes øjne ikke er ønskværdigt. Derfor har EU kommissionen klargjort nogle vilkår, der skal hindre at en sådan teknologi bliver misbrugt eller brugt uforsvarligt. Da AGT er en underdel af kunstig intelligens, er det derfor vigtigt at kigge på hvilke forbehold, der tages fra EU's side. Trin 6 fra TRIN-modellen vil kunne påpege de karakteristika, der udgør AGT og derfor hjælpe med at forstå adaptationsraten angående AGT med baggrund i de forbehold som EU udpeger.

EU-kommunionens bud på at kontrollere fremtidens kunstige intelligens i Europa blev omtalt ved den Europæiske kommissions talerstol onsdag d. 21. april 2021 af danske EU-kommissær Margrethe Vestager. Vestager er tidligere formand for folkepartiet, Radikale Venstre, og er nu ledende næstformand i EU-kommissionen i Bruxelles, og "kæmper for at gøre Europa klar til den digitale tidsalder" (Vestager, 2021). Ved talerstolen præsenterede Vestager på vegne af EU et omfattende sæt af love, som et bud på at klargøre Europa til brugen af kunstig intelligens i den digitale tidsalder. Vestager beskriver at målet med lovforslaget er at gøre Europa verdensførende indenfor udvikling af sikker, pålidelig og menneskecentreret kunstig intelligens (Commission, 2021). I lovforslaget skelnes der mellem høj og lav risikoovervågning. Derfor vil EU igangsætte en reguleringsproces, således at den kunstige intelligens kan benyttes de steder i samfundet, hvor den er gavnlig for mennesket, alt imens de europæiske borgere kan stole på, at teknologien ikke vil blive misbrugt. EU vil i lovforslaget fastslå de specifikke risici forbundet ved brugen af systemer med kunstig intelligens, samt determinere hvordan teknologien må benyttes i Europa fremadrettet. Den Europæiske tilgang til en tillidsfuld brug af kunstig intelligens opdeler teknologien i fire risikokategorier; (1) *Unacceptable risk*, (2) *High risk*, (3) *Limited risk* og (4) *Minimal risk*. Til at illustrere de fire risikokategorier bruges kommissionens grafiske fremstilling (figur 1), som Vestager medbragte til hendes interview vedrørende det nye Europæiske lovforslag d. 25. april 2021 i det danske Tv-program Deadline på DRTV (Deadline, 2021).

Figur 1- (Deadline, 2021)

Kommissionens grafiske fremstilling illustrerer de fire kategorier inden for kunstig intelligens, som kommissionen mener skal tænkes ind i reguleringen af teknologien. Kategorierne refererer hermed til hvor stor risiko, der er ved de forskellige typer af kunstig intelligens og tilmed hvor indgribende de er i borgernes liv. Illustrationen er bygget op som en pyramide, hvor den mængde råderum teknologien får i samfundet bestemmes af dens risikofaktor. Eksempelvis får kunstig intelligens et stort råderum, hvis det har en minimal risiko, såsom filmforslag på streamingtjenester. Vestager beskriver, hvordan disse fire risikokategorier skal give samfundet et værktøj til at navigere i de gråzoner, der er inden for kunstig intelligens.

Det skal desuden være ulovligt at benytte sig af kunstig intelligens på områder der vurderes som værende af kategorien *Unacceptable risk*. Herunder henfører EU kommissionen til:

- **Critical infrastructures** (e.g., transport), that could put the life and health of citizens at risk.
- **Educational or vocational training**, that may determine the access to education and professional course of someone's life (e.g., scoring of exams).
- **Safety components of products** (e.g., AI application in robot-assisted surgery).
- **Employment, workers management and access to self-employment** (e.g., CV-sorting software for recruitment procedures).
- **Essential private and public services** (e.g., credit scoring denying citizens opportunity to obtain a loan).
- **Law enforcement** that may interfere with people's fundamental rights (e.g., evaluation of the reliability of evidence).
- **Migration, asylum, and border control management** (e.g., verification of authenticity of travel documents).
- **Administration of justice and democratic processes** (e.g., applying the law to a concrete set of facts) (Commission, 2021)

Dertil vil brugen af kunstig intelligens, på områder der vurderes som værende *High risk*, være underlagt strenge forpligtelser. I denne kategori beskriver EU kommissionen disse krav:

- **Adequate risk assessment and mitigation systems.**
- **High quality of the datasets** feeding the system to minimize risks and discriminatory outcomes.
- **Logging of activity to ensure traceability of results.**
- **Detailed documentation** providing all information necessary on the system and its purpose for authorities to assess its compliance.
- **Clear and adequate information** to the user.
- **Appropriate human oversight** measures to minimize risk.
- High level of **robustness, security, and accuracy.**
(Commission, 2021).

Det er blandt andet på baggrund af dette at vi gennem analysen og diskussion vil determinere, i hvilken grad AGT har mulighed for at blive implementeret, samt hvilke restriktioner teknologien begrænses af.

Analyse

Teknisk analyse ved brug af TRIN-modellen

AGT kan analyseres ved brug af TRIN-modellen, idet AGT indeholder nogle kvaliteter, der er udtalte for teknologiske artefakter. Det er sådan, at i teknologiske artefakter indgår der en teknisk funktion i form af en transformation. Generelt kan det siges, at en **teknisk funktion** forårsager eller ændrer en situation eller en omstændighed fra en tilstand til en anden. I sammenhæng med AGT anses den fysiske dimension (vores fysiske ansigter) og omdannelsen heraf til data og information, som så lagres i datacentre, som værende denne transformation. Generelt betragtes denne *funktion* som et skift fra en uønsket til en ønsket situation. Det kan dog i mange tilfælde være uønsket at foretage denne transformation, hvor der til dette kan være mange grunde; kulturelle, praktiske, lovgivende etc. Typisk gælder det dog for teknologiske artefakter, herunder også AGT, at disse har en dobbelt karakter. Det ses også, idet AGT både indeholder en fysisk karakter samt en funktionel karakter, hvor det er summen af disse, der bestemmer den egentlige anvendelighed af AGT (Buhl, 2005).

De tekniske systembetragtninger er vigtige at fastslå her i starten, da AGT og dens anvendelighed i høj grad afhænger af det netværk, der omkranser denne (Buhl, 2005). Det vil sige både økonomisk, samfundsmæssigt, organisatorisk og lovmæssigt. Det teknologiske system dækker derfor ikke kun over AGT isoleret set. I stedet må AGT betragtes som havende en kompleks vekselvirkning med en række ydre ikke-tekniske forhold. Det påpeges også af Thomas P. Hughes hvordan de enkelte komponenters funktion er indbyrdes afhængige. Hughes påpeger, at en ændring af en komponent inden for dette system principielt vil kunne medføre en ændring af systemets andre komponenter (Buhl, 2005). I forbindelse med undersøgelser af komplekse problemstillinger, vil der kunne opstå en form for afgrænsningsproblem, hvilket gør sig gældende i dette projekt. AGT og dens eventuelle indtræden i samfundet er bundet af en systemstruktur, der er karakteriseret ved at have en hierarkisk struktur (her refereres der til staten og styringsformen tilknyttet denne). Desuden relaterer AGT sig i høj grad til omgivelserne, hvorfor det også kan være besværligt at begrænse hvad der hører med til systemet og strukturen (Buhl, 2005).

Som en tilføjelse anses denne problemstilling som havende et kompleksitetsniveau, der kan anskues som værende højere end det for mindre tekniske systemer. Det højere kompleksitetsniveau skyldes, at denne problemstilling inddrager elementer i form af psykologi, det retslige samt det teknologiske. Dette er også årsagen til valget af eksperter til ekspertinterviewet. Desuden kan der argumenteres for, at AGT i samfundet må have en dynamisk karakter, det vil sige, at dette er et system der fortsat vil udvikle sig. AGT er altså ikke en statisk størrelse. Et voksende teknologisk system, herunder AGT, vil ifølge Hughes være drevet af det han kalder for *reverse salient* (Buhl, 2005). Denne *reverse salient* kvalitet betyder, at AGTs ydeevne hæmmes hvis en komponent i dette system ikke længere er i harmoni med resten af systemet. En sådan komponent, i sammenhæng med AGT kunne netop være den retslige komponent.

TRIN-modellen er som nævnt et redskab, der kan bruges til at analysere en teknologi og herfor også AGT. For at AGT opfylder begrebet *teknologi*, må AGT udgøres af det, som Carl Mitcham refererer til, som værende en *teknologi*; *Teknologi = objekt + viden + aktivitet + vilje (Mitchams definition)*. I forhold til dette projekt kan *objektet* defineres som værende videokameraerne. *Viden* kan henføre til teori angående AGT, samt teori angående dennes indvirkning på populationer og mennesket i samfundet. *Aktivitet* er styringen af AGT. I denne sammenhæng menes der styringen af videokameraer, og herfor også i nogen grad de teknologiske muligheder samt begrænsninger, der hører hertil. *Vilje* henfører til det, der ender med at være påvirket af AGT. Det vil sige, de der berøres af denne teknologi, deres ønsker, behov, intentioner, opfattelse etc. Dette hænger sammen med, at AGT har et formål, hvor dette formål nødvendigvis må stemme overens med et behov.

Hvem er det så der har dette behov eller denne vilje til at indføre AGT? Dette behov, som det ser ud lige nu, stammer fra statens side, og dennes ønske om at nedbringe kriminalitet samt til brug i efterforskning (Folketinget, 2019). Som en viderebygning på Mitchams definition, kommer Müller med sin definition der lyder således; *Teknologi = teknik + viden + organisation + produkt (Müllers definition)*. Som det kan ses, er der ligheder med Mitchams definition. Müller forklarer dog hans brug af elementet *organisation*, ved at sige;

”Den tekniske viden skal mobiliseres og organiseres. Maskinerne skal stilles op på en særlig måde [...]”
(Jørgensen N. , 2020).

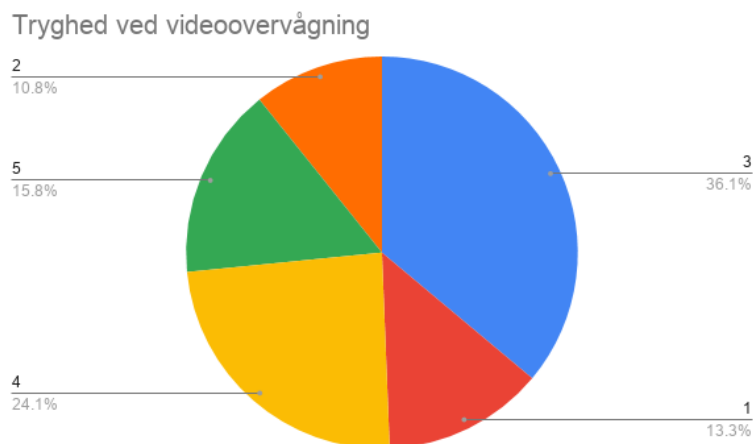
Idet den tekniske viden skal mobiliseres og organiseres, betyder det, at dette nødvendigvis må ske grundet en intention, og det viser herfor hvordan, at der er tale om at gribe ind i menneskelige relationer og strukturer bevidst og med klare målsætninger. Det er ved at betragte *organisationen* i et sådant perspektiv, at dette element kan sidestilles med staten, hvor dette netop også er beslægtet med begreberne *vilje* og *aktivitet*, som Mitcham benytter i sin definition.

Da det nu er blevet tydeligt hvordan en teknologisk implementering kræver at staten involveres og involverer sig med et behov, vil det give mening, gennem spørgeskemaet, at kigge på om dette behov også indfinder sig blandt borgerne samt for hvilke dele af befolkningen dette behov ligger.

Spørgeskema

Spørgeskemaet har været udsendt på Facebook og grupperingen af respondenter reflekterer også til dels dette. Kønnene på respondenterne består af 57,9% kvinder og 42,1% mænd. Det er på alderen, at det valgte medie til spørgeskemaet, har den største effekt. Det viser sig nemlig, at 66% af respondenterne er i alderen 20-24 år, hvilket også kan have en vis indflydelse på spørgeskemaets resultater. Hvad angår politiske standpunkter fordeler disse sig meget ligeligt, med en overvægt der udtrykker sig som værende i midten af det politiske spektrum. Omkring en fjerdedel er i nogen grad højre eller venstreorienterede og lige omkring 9% ses som værende meget højre eller venstreorienterede (se figur 2). Det er vigtigt at notere, at spørgeskemaet ikke formuleres med masseovervågning som udgangspunkt. Det er i stedet valgt at spørgsmålene skal centrere sig om ”mere videoovervågning”. Denne adskillelse er brugt for at undgå de negative konnotationer, der kan være forbundet med masseovervågning og altså herved få et mere neutralt indblik i opfattelsen af teknologien. Ordets ændrede betydning giver dog også en udfordring, i og med at betydningen bag de to ord ikke stemmer fuldstændig overens. Det er altså ikke direkte muligt at konkludere at

danskerne ville føle sig mere trygge med masseovervågning fordi, at de har svaret at de ville føle sig mere trygge med mere videoovervågning.

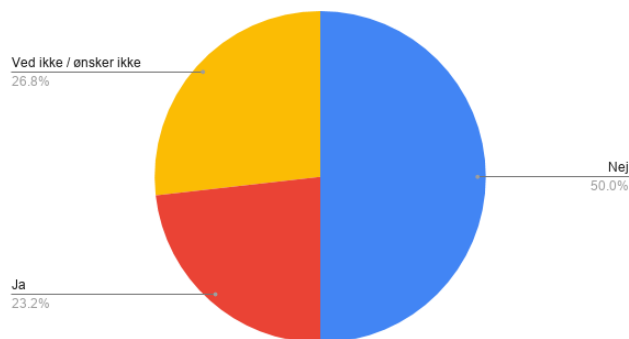

Figur 2

"Hvor tryk vil du føle dig med mere videoovervågning i det offentlige rum?"

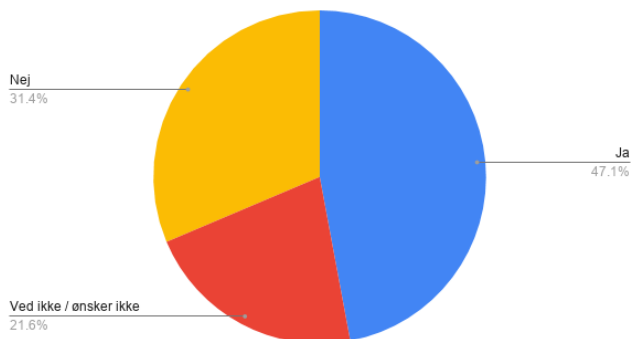
Som det ses på figur 2, hvor 1 svarer til mindre tryk og 5 svarer til mere tryk, befinder en overvældende andel sig i midten (3) og kan altså beskrives som at forholde sig neutralt til emnet idet de hverken vil føle sig mere eller mindre trykke med øget videoovervågning i det offentlige rum. Der er stadig en overvægt, der vil finde sig mere trykke med mere overvågning, da 39,9% svarede enten 4 eller 5, altså mere trykke, mens 24,1% svarede 1 eller 2, altså at de ville finde sig mindre trykke med mere videoovervågning. Der kan også ses en vis diskrepans i forhold til hvordan kønnene svarer. I gennemsnit var svaret for mænd 2,866, mens kvinder i gennemsnit svarede 3,391 på spørgsmålet. Kvinder er altså, ifølge spørgeskemaet, gennemsnitligt mere tilbøjelige til at føle sig trykke med mere videoovervågning. Det samme mønster viser sig, dog i mindre grad i følgende spørgsmål: "I hvor høj grad vil videoovervågning påvirke din personlige trykhedsfølelse når du går på gaden?" Her svarede mænd i gennemsnit 3 mens kvinder i gennemsnit svarede 3,489. Dette påviser altså, at der er en vis, om end lille, adskillelse angående selve tanken om masseovervågning som et koncept og tanken om masseovervågning sat ind i en hverdagskontekst, mellem mænd og kvinder.

Venstreorienteredes ønske om yderligere implementering

Figur 3

Højreorienteredes ønske om yderligere implementering

Figur 4

Som set i de to ovenstående grafer (figur 3 og 4) er der en væsentlig forskel i fordeling på spørgsmålet om der ønskes yderligere videoovervågning, alt efter om respondenterne identificerer sig som værende venstre- eller højreorienteret. Respondenterne har rangeret sig selv fra 1-5, hvor 1 er meget venstreorienteret og 5 er meget højreorienteret. Den venstre graf består af de respondenter, der svarede 1 og 2, mens den højre graf består af dem der svarede 4 og 5. Som det ses på graferne, er der en drastisk ændring i holdning, alt efter hvor respondenterne placeres politisk.

50% af de venstreorienterede svarede *nej* til spørgsmålet om yderligere implementering, mens kun 23,2% svarede *ja*. Ligeledes svarede 47,1% af de højreorienterede *Ja*, mens 31,4% svarede *nej*. Hvis alle respondenternes svar tages i betragtning, er der en nogenlunde lige fordeling på 39% der svarede *ja* og 38,5% der svarede *nej*.

Ved spørgsmålet: "Berøver det din frihed, hvis der opsættes mere videoovervågning i det offentlige rum?" er der også en vis forskel på fordelingen hos kønnene. Hos mændene var der 46,2% der svarede *Ja*, mens kun 20% af kvinderne svarede *Ja* til selvsamme spørgsmål (jf. Bilag 4). Dette viser en difference på 26,2 procentpoint mellem mænd og kvinder i forhold til, hvorvidt de svarer *ja* til at mere videoovervågning vil berøve deres frihed.

Dette fund kan ligeledes sammenholdes med spørgsmålet *"Vil du mene at øget videoovervågning vil afgive for meget kontrol til staten"*, hvor 42,3% af mændene og 24% af kvinderne svarede *Ja* (jf. Bilag 4). Der tegnes altså et mønster af, at der i hvert fald i dette spørgeskema, er en gennemgående tendens til, at mændene både finder det mere frihedsberøvende og samtidig gennemsnitligt ikke føler sig lige så tryk ved øget overvågning, når sammenlignet med de kvindelige respondenter.

Denne fordeling af kønnene afspejles endvidere ved spørgsmålene: *"Er du kritisk overfor mere overvågning i det offentlige rum?"* Og *"Er du kritisk overfor mere videoovervågning med ansigtsgenkendelse i det offentlige rum?"* (jf. Bilag 4). Ved først nævnte spørgsmål fordeles kønnene ved 57,7% af mændene der svarer *Ja* og 24% af kvinderne der svarer *Ja*. Samme mønster ses i sidstnævnte spørgsmål hvor 65,4% af mændene og 52% af kvinderne svarer *Ja*. Det er dog værd at bemærke at andelen af respondenterne der svarede *Ved ikke* på dette spørgsmål er noget mindre hos kvinderne, hvor 19,2% af mændene og 40% af kvinderne svarede *Nej*. Her kan det altså ses at mændene er markant mere kritiske overfor videoovervågning med AGT end kvinder er.

Endvidere kan det ses, at respondenterne vurderes som værende mere kritisk overfor videoovervågning ved brug af AGT frem for *"almindelig"* videoovervågning, særligt hos kvinder er denne forskel stor, med en difference på 28 procentpoint, der svarede *ja* i forhold til det at være kritiske overfor brugen af AGT frem for mere videoovervågning. Det er altså over dobbelt så mange af de kvindelige respondenter som er kritisk overfor mere videoovervågning ved brug af AGT frem for videoovervågning uden AGT.

Det fremstår herfor klart, i vores spørgeskema, at de kvindelige respondenter er mere positivt stemte overfor øget videoovervågning end de mandlige respondenter. Kvinderne er positive, da der ses en højere grad af tryghedsfølelse associeret med videoovervågning i forhold til mændene. Ligeledes er der ikke den samme frygt for teknologien, hvad end det er frihedsberøvelse eller det statslige kompetenceniveau, der er i fokus. Dog kan det ses, at der forekommer en markant ændring i de kvindelige respondents svar, mellem *"Er du kritisk overfor mere overvågning i det offentlige rum?"*

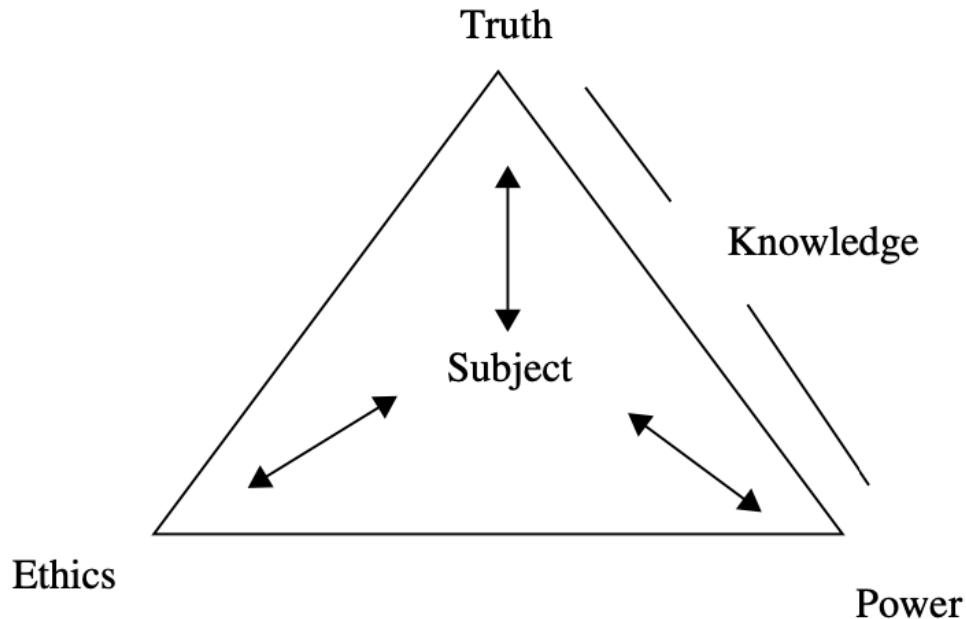
Og "Er du kritisk overfor mere videoovervågning med ansigtsgenkendelse i det offentlige rum?", hvor kvinderne forholder sig væsentlig mere kritisk til spørgsmålet angående AGT.

Interview – samlet analyse

Vi vil ud fra projektets tre interviews analysere, hvordan AGT kan influere borgerne og samfundet, samt undersøge hvilke konsekvenser dette kan forårsage. Historien og historiske begivenheder viser, hvordan teknologier oftest indeholder eller består af en form for dobbelthed (Jørgensen & Yoshinaka, 2009). Det er også herfor, at det er ved ikke kun at betragte AGT isoleret, men i stedet inkludere AGT i de processer denne griber ind i, at der kan tages højde for AGTs kontrafinale effekter, således AGT ikke ender med at modvirke løsningen af bestemte problemer AGT var ment til at skulle løse.

Teknologiens dobbelthed eller dens to dimensioner vil udgøres af dens fysiske dimension, det vil sige, den der er synlig for os mennesker. I tilfældet med AGT vil det være videokameraet. AGT indeholder også en kunstige dimension, hvor denne er usynlig for os mennesker. Netop i sammenhæng med AGT drejer det sig om de informationer, som AGT tilvejebringer. Henholdsvis kan de sidestilles med den psykologiske påvirkning af mennesket og dermed borgerens adfærd i det offentlige rum, som er det Astrid Galsgaard referer til og det retslige samt politiske aspekt i forhold til hvilke regler der gælder AGT, som er det Olsen referer til.

Galsgaard omtaler hvordan hun kan se, at borgernes tillid til autoriteterne vil falde, hvis autoriteternes tillid til borgerne falder (*Astrid – s.1 l.1-3*). Denne ydre påvirkning, som Galsgaard taler om, der vil føre til en selvurdering og evaluering, kan sidestilles med det Foucault blandt andet også blev inspireret af i sine betragtninger angående Jeremy Benthams panoptikon. Foucault har desuden arbejdet med det han kalder for videns og magt relationen (*Power-Knowledge relation*) (Mingers & Willcocks, 2004). Denne betragtning udspringer egentligt af en samlet analyse, af de emner Foucault dybest set interesserede sig mest for; sandhed, viden, magt, etik, subjektet og relationerne mellem disse (Mingers & Willcocks, 2004, s. 245).

Figur 5

Som det ses ud fra *figur 5*, er det subjektet, der er i fokus i Foucaults arbejde og betragtninger. Det der er spændende at se på i sammenhæng med AGT, og dens mulige indtræden i samfundet, er hvilken effekt AGT vil have på denne såkaldte *videns og magt relation*.

Netop i sammenhæng med AGT og dens rolle i samfundet, kunne staten som helhed sidestilles med *magt* på *figur 5*. Grunden til dette er, at *viden* sat i relation til AGT i samfundet, er den data AGT står for at indsamle, og som staten da opbevarer. Der er altså, en direkte forbindelse mellem magt og virkelighed, hvor denne direkte forbindelse konstant transmitteres gennem staten og den viden staten besidder, hvorfor staten også bliver den regulerende magt. Ifølge Foucault har dette en direkte indflydelse på subjektet, der i denne sammenhæng er borgeren i samfundet, og ifølge Galsgaard kan denne direkte indflydelse samt forbindelse, såfremt denne er negativt ladet, skabe et negativt feedback loop

“Tilliden til autoriteter vil falde pga. de mødes med mistro fra autoriteterne. Når du overvåges, er det fordi du per se vurderes til at være en potentiel forbryder af samfundets retslige love. Fald i tilliden både til os og til autoriteterne vil have en

række konsekvenser for hvordan vi agerer som samfundsborgere - vi vil antageligt tage mindre ansvar for fællesskabet social (frivilligt arbejde, hjælpe hinanden) og økonomisk (betale skat, velgørenhed mv). Dertil er det alment kendt i socialpsykologien at ydre overvågning fører til indre overvågning i form af selvvurdering og evaluering af egne tanker, følelser og adfærd - som igen fører til selvmonitorering dvs. at man korrigerer sine tanker, følelser og adfærd efter hvad man tror er ydre forventninger. Hermed bliver den ydre overvågning på sin vis overflødig fordi vi gør det af os selv.”

(Galsgaard – s.1 l.5-14)

Det vil sige en cirkulær effekt hvor staten som regulerende magtudøver repræsenterer eller udstråler en mistillid over for dens borgerne gennem brugen af AGT. Dette vil medføre en mistillid blandt borgerne over for staten, da borgeren vil føle sig overvåget på en negativ måde. Galsgaard taler herfor ind i den problematik Foucault også peger på, nemlig den omhandlende Benthams panoptikon og dets medfølgende konsekvenser (Foucault, 1975).

Benthams panoptikon koncept kan sidestilles med samfundet. I sådan en sammenligning vil staten da have samme karakter som vagttårnet i midten af fængslet og de indsatte vil repræsentere samfundets borgere, hvis adfærd ændres og tilpasses statens rolle og magt. Birgitte Kofod Olsen giver dog i hendes interview et indblik i, hvordan staten er underlagt nogle strengt regulerende krav, både nationalt og fra EU's side. Staten kan ikke uden videre udøve arbitrær magt, da staten begrænses i dette grundet magtens tredeling (Olsen - s. 3 l. 3-7). Olsen omtaler yderligere hvordan mennesket er beskyttet af to grundlæggende rettigheder, herunder privatlivsbeskyttelse og databeskyttelse (Olsen - s. 2 l. 13-18). For på nogen måde at må ændre på disse grundlæggende rettigheder, skal *proportionalitetskravet* opfyldes. Det danske samfund forholder sig desuden Kant-kategorisk til emnet angående rettigheder. Det vil sige at målet altid bør være et mål i sig selv, og aldrig betragtes som et middel (Olsen – s. 4 l. 32-35). Både Galsgaard og Olsen er enormt afvisende overfor en teknologi som AGT, og peger ikke umiddelbart på nogle positive konsekvenser i tilfældet af, at en teknologi som

denne implementeres i det danske samfund. Set i lyset af, at to eksperter med stort kendskab til henholdsvis menneskets psykologi og det retslige element, begge blankt afviser AGTs, i form af masseovervågning, indtræden i samfundet og dermed også teknologiens to dimensioner, kan det virke underligt, at der ikke er flere i spørgeskemaundersøgelsen, der ligeledes blankt afviser denne teknologi. Dette kan vidne om, at individet, eller subjektet som Foucault taler om, og dets bevidsthed er formet af den historiske kontekst og den sociale samtid, der udgøres af blandt andet kultur og teknologi:

“In this sense his major works were attempts to understand ‘the history of the present’ (Foucault, 1984), to point out that what is accepted as normal, natural, and true in fact arises from historical contingency, from power relations, from constructed social and intellectual regimes, historical narratives and political ideologies that determine what knowledges, truths and actions are possible.”
(Mingers & Willcocks, 2004, s. 240-241)

Til trods for denne afvisning fra både Galsgaards og Olsens side, da omtaler Olsen alligevel hvordan vi i Danmark faktisk benytter os af denne mere aktive genkendelsesform og en form for masseovervågning i forbindelse med overvågningen af biler, der krydser Storebælt (Olsen – s. 2 l. 24-29). Selvom dette ikke er AGT, sidestiller Olsen det stadig med en slags masseovervågning. Christiansen omtaler samme pointe, da paskontrollen i Kastrup lufthavn også benytter sig af AGT, til at identificere individer (Christiansen – s. 9 l. 31). Set i lyset af Foucault og det perspektiv der hedder, at mennesket træffer beslutninger og vurderer normer ud fra det samtidige sociologiske system de befinder sig i, kan dette anspore tanken om, at idet overvågning er en allerede implementeret teknologi i nutidens samfund, da kunne AGT grundet dens potentiale, med tiden accepteres som en norm i samfundet.

Det der egentligt må danne baggrund for diskussionen angående AGT, er da de konkrete erfaringer der på nuværende tidspunkt eksisterer vedrørende AGT og visionerne angående dens anvendelse. Disse to dimensioner, eksisterende viden og visioner, indeholder så at sige et sæt muligheder, samt et sæt begrænsninger for, hvorledes AGT kan anvendes og udnyttes.

Diskussion

Utilsigtede effekter

Uforudset adfærdsregulerende effekt

I overensstemmelse med trin 3 i TRIN-modellen må der forsøges at give et udkast til de utilsigtede effekter, som en teknologi med en så omfattende indførelse som AGT ved masseovervågning medfører. Det kan dog være svært at anskue de effekter som teknologien vil have på et samfund. Astrid Galsgaard har, med sin baggrund i psykologi, givet et bud på hvilke konsekvenser en indførelse kunne medføre (Galsgaard – s. 1 l. 5-14). Galsgaard taler altså ind i to forskellige dimensioner, det sociale/samfundet og det individuelle/psykologiske. Det sociale aspekt er ikke som sådan en effekt af masseovervågning i samfundet, men i højere grad et resultat af teknologiens påvirkning af relationen mellem borger og stat. I retning af Foucaults idéer om magtrelationer, symboliserer denne øgede overvågning en mistro fra statens side, men denne mistro effektuerer en manglende tillid tilbage til staten. Især da borgeren kan føle det som en uretfærdig antagelse af blive vurderet som en potentiel forbryder. Denne manglende tillid vil, ifølge Galsgaard, resultere i en mindre ansvarstagen overfor samfundet. Måske fordi samfundets "overhoved" kan ses som værende staten og da tilliden til denne er svækket, bliver fællesskabsfølelsen i samfundet det også.

Den anden dimension som Galsgaard taler ind i, er den psykologiske. Det kan debatteres hvorvidt dette skal ses som en *utilsigtet effekt*, da man fra et foucauldiansk perspektiv, ville anskue denne *indre overvågning* (Galsgaards udtryk) som værende hele idéen bag en opførelse af videokameraer. Denne adfærdspåvirkning eller selvmonitorering, som Galsgaard nævner, kan altså siges at være hovedeffekten ved AGT. Det er dog svært at anskue hvilke sideeffekter eller *utilsigtede effekter* som denne adfærdsændring vil have på individet. Dette er især da langtidseffekterne af et sådan psykologisk indgreb stadig i høj grad er ukendte.

Stadig utilstrækkelig teknologi

På trods af at AGT har været under udvikling i mange år, er teknologien ikke pålidelig nok til at kunne anvendes som intenderet, da teknologien har svært ved korrekt at kunne identificere individer. Det skyldes, at der er en relativ høj fejlmargen, når AGT har med forskellige etniciteter at gøre, hvilket kan beskrives som en designfejl. AGT er mest nøjagtig blandt den kaukasiske befolkningsgruppe, hvor det anslås at AGT opererer med en præcision på 99% for den kaukasiske mand. Dog falder præcisionen drastisk når teknologien skal identificere mørkere hudtoner. En undersøgelse viser, at kvinder med mørk hudtone forøger AGTs fejlmargen med 35% (Lohr, 2018). Årsagen til den forhøjede fejlmargen blandt etniciteter med mørkere hudfarve skyldes, at AGT i høj grad er fodret med data (billeder) bestående af den kaukasiske race, og mere præcist kaukasiske mænd. For at optimere AGTs præcision, ville det kræve at algoritmen fodres med langt mere diverse billeder, end det er tilfældet i dag. Som det er udforsket i afsnittet "ansigtsgenkendelsesteknologi", spiller en række eksterne faktorer også en rolle i AGTs præcision, såsom lysforhold, kameraafstand, vinkel på hovedet etc. Det kan derfor blive en utilsigtet effekt, ved en implementering af AGT i et samfund, at teknologien er utilstrækkelig og derved vil kunne diskriminere nogle grupper af befolkningen, da fejlmargenen vil føre til et stort antal af falsk-positive svar, altså fejlagtige indrapporteringer af uskyldige borgere (Garvie & Frankle, 2016).

Hacking

Med alt teknologi som indeholder værdifulde data, vil risikoen for hacking altid være en trussel, som Henning Christiansen også pointerer:

"[...] alle systemer kan hackes ik. Og hvis du har store datamængder om os alle sammen, og hvis de forkerte mennesker får fingre i det så vil det altid misbruges."

(Christiansen - s.8, l. 17)

Der er på nuværende tidspunkt ikke meget litteratur omkring hacking af AGT. AGT er i højere grad omdiskuteret på baggrund af etiske spørgsmål, der er forbundet med brugen af teknologien. Som

TRIN-modellen gør opmærksom på, vil hacking forekomme som en utilsigtet effekt. Hvis AGT blev implementeret i det offentlige rum i Danmark, ville det være en potentiel mulighed for kriminelle eller andre lande at udnytte og misbruge teknologien til deres fordel. Eksempelvis er det tidligere set hvordan Kina har spioneret på andre lande såsom USA (Segal, 2013). Hypotetisk set kunne man forestille sig at samme trussel vil gøre sig gældende, hvor lande udspionere hinanden for at få indsigt i vigtige aktører. Det er derved en risiko ved AGT, at databasen kan blive hacket, hvilket gør at denne utilsigtede effekt karakteriseres som værende risici.

Begrænsende elementer for AGT

Lovgivning

Det fremgår i interviewet med Birgitte Olsen at masseovervågning i bred forstand, som det er beskrevet i dette projekt, aldrig vil kunne efterleve det proportionalitetskrav som både fremsættes af EU, men også forvaltningsretten og retsplejeloven (Olsen – S.2). Det vil altså sige, at der er lovgivning der forhindrer på et endnu bredere plan end blot nationalt. Selv hvis disse krav skulle ophæves ville der stadig være anden lovgivning, såsom GDPR¹, der påtvinger en minimering af data. Dette ses eksempelvis, som tidligere nævnt, ved den automatiske nummerpladeregistrering, der finder sted over Storebælt. Da må data kun lagres i 30 timer og skal krypteres (Olsen – S.2-3). Det er altså klart, set fra Olsens perspektiv, med sin baggrund i datalovgivning, at der ikke vil være mulighed for at indføre masseovervågning i en bred forstand, som en allestedsværende teknologi, i det offentligt rum, i Danmark. Olsen kommer dog med et alternativ, som ville kunne opfylde proportionalitetskravet. I stedet for at implementere masseovervågning i denne brede forstand, kan der udpeges hvor der sker meget kriminalitet, eksempelvis visse områder på Nørrebro, som laves til en "zone". I denne zone skal politiet kunne udpege at der foregår eller er stor risiko for kriminalitet og derved vil overvågning af netop den zone kunne efterleve proportionalitetskravet. Der er altså ikke længere tale om

¹ Recitation (51) fra GDPR, databeskyttelsesforordningen, skelner mellem simple fotografier og biometriske ansigtsbilleder. Definitionen af biometriske data gælder for fotografier kun når disse er bearbejdet gennem specifikke tekniske midler, der tillader unik identifikation eller autentificering af den naturlige person (rights, 2019).

masseovervågning, men i stedet målrettet overvågning (Birgitte Olsen – s. 5). Set i lyset af Olsens kommentar vil AGT dog formentlig stadig ikke indgå i et bredt omfang da teknologiens midler er for omfattende, idet det kræver biometrisk data fra samtlige borgere i det danske samfund. En mere målrettet AGT, som eksempelvis kun trænes på det danske kriminalregister kunne også være et alternativ. Dette kan endvidere sammenholdes med politiets udtalelser angående kameraerne og den tryghed samt utryghed disse (videokameraer) kan skabe (Folketinget, 2019).

Vestager udtaler, i forhold til EU's nye bud på håndteringen af kunstig intelligens, hvilken rolle EU mener AGT skal spille i Europa:

”Vi foreslår at det i princippet er forbudt at bruge det (AGT) på offentlige pladser [...] men hvis man for eksempel leder efter en terrorist, et barn der er forsvundet eller en mistænkt for meget farlige forbrydelser, på vores fælles Europæiske retsordre, så bør man efter en dommerkendelse kunne slutte systemet til”

(Deadline, 2021, tid: 29:40-30:32).

Vestager lægger altså også op til en målrettet brug af AGT, hvilket er samme pointe som Olsen tidligere har fremlagt. Yderligere beskriver Vestager hvordan AGT skal være mulig at bruge når og hvis, der er en retslig kendelse. AGT skal hermed opsættes, men stå i dvale, indtil brugen af denne kan opretholde proportionalitetskravet. AGT, i forbindelse med masseovervågning af en hel befolkning, bliver altså kategoriseret som værende en *unacceptable risk* og vil derfor, ud fra EU's lovforslag, vurderes som værende ulovligt. Målrettet brug af AGT vil være lovligt, dog kategoriseres dennes brug som værende af formen *high risk*, da alle *langdistancerede biometriske identifikationssystemer* er kategoriseret netop som værende *high risk AI*, og vil derfor være underlagt nogle restriktioner, såsom den nævnte retskendelse (Commission, 2021). Det kan dog være en vigtig pointe at hvis AGTen baseres på dybe neurale netværk, vil der, ved denne målrettede overvågning, være betydelig mindre træningsdata tilgængelig til algoritmen, og den vil altså ikke opnå en lige så høj grad af inkrementel maskinlæring, hvorved de falske- positive og negative resultater ikke vil kunne reduceres i samme grad.

Borgernes holdning til teknologi

Med udgangspunkt i resultaterne udledt i spørgeskemaanalysen, er det interessant at bemærke hvordan kvinder i gennemsnit føler sig mere trygge end mænd, når der er tale om en implementering af mere videoovervågning. Denne observation er interessant, da statistikker fra år 2019 viser, at 1,8% af mænd og kun 1,1% af kvinder angav, at de havde været udsat for vold. Særligt er det vold på offentlige pladser og gader hvor mænd er i størst risiko (DKR, 2019). Det at spørgeskemaet viser, at kvinders tryghedsfølelse er større end mænds, ved tanken om en yderligere implementering af videoovervågning, er modstridende i forhold til den nævnte statistik (DKR, 2019), da denne viser, at mænd faktisk er i større risiko. Dog udtaler Galsgaard i forlængelse af ovenstående:

“Måske kan det skyldes at det især er kvinder der er ofre for personbårne-forbrydelser, og generelt er svagere fysisk, samt mere frygtsomme for at havne i en situation hvor de er magtesløse. Det sagt, så foregår meget kriminalitet i miljøer med bander og lignende og her er det mænd, der er ofrene. Der kan være noget med en kultur for at “klare tingene selv” (mændene), hvorimod kvinder kan tænkes generelt at have større tiltro til at autoriteter (politiet) kan og vil hjælpe dem, hvorfor de oftere søger hjælp her.”

(Galsgaard – s.2 l.11)

Denne begrundelse kan i sammenspil med det faktum, at ni ud af ti gerningspersoner i voldstilfælde er mænd (DKR, 2019), forklare hvorfor kvinder er mere frygtsomme i forhold til at begå sig på gaden, hvilket resulterer i den højere tryghedsfølelse forbundet med øget videoovervågning. Frygt er hermed også en vigtig faktor. Tilmed beskriver Galsgaard i citatet, hvordan samfundets kultur også kan påvirke denne tendens, da mænd generelt ses som værende stærkere og som Galsgaard beskriver, oftere har en ”klare tingene selv” tilgang. Kvinder tilslutter sig ikke i samme grad denne tilgang og har derved nemmere ved at søge hjælp, hvilket beskriver den større tiltro til autoriteter.

En yderligere kønsopdeling i spørgeskemarespondenternes svar ses ved spørgsmålet: *“Berøver det din frihed, hvis der opsættes mere videoovervågning i det offentlige rum?”* Hvor 46,2% mænd svarede *Ja*, og kun 20% af kvinder svarede tilsvarende. Der kan altså igen ses denne tendens, at mænd har mindre tiltro til autoriteter end kvinder har. Tæt på halvdelen af de mandlige respondenter føler altså, at en yderligere opsætning af videoovervågning virker frihedsberøvende. Denne tendens kan sammenkobles med den tidligere pointe om, at kvinder generelt har mere tillid til autoriteter end mænd, til dels grundet samfundets kultur.

AGT og dets omkringliggende systemer

Panoptikonets adfærdsregulerende effekt

Masseovervågning kan i høj grad og bliver ofte, i moderne overvågningsstudier, sidestillet med Benthams panoptikon. Især Michel Foucaults værk (*Discipline and Punish*, 1975) har haft indflydelse på dette.

Når betragtet gennem ANT tydeliggøres de relationer der opstår mellem mennesket og dets omkringliggende aktanter. Det er også fra dette perspektiv at man bør anskue AGT, hvis dets påvirkning på den observerede ønskes at forstås. Det er vigtigt at forstå, at der i denne relation også er et vist magtforhold, ikke kun mellem individet og AGT, men også idet at man som overvåget er klar over den magt der står bag teknologien. Forståelsen for teknologien ændres altså også alt efter hvem der benytter den. Når den i dette tilfælde benyttes til at overvåge en hel befolkning, får teknologien, og meningen bag denne altså et bestemt udtryk.

“Når du overvåges, er det fordi du per se vurderes til at være en potentiel forbryder af samfundets retslige love” (Galsgaard – s.1 l.1-3).

Som det fremgår af (Jørgensen & Yoshinaka, 2009) har teknologiens intenderede funktion også en effekt på hvorledes den opfattes. Teknologiens udgangspunkt har altså en vis betydning for relationen mellem mennesket og teknologien. Da AGT sporer samtlige medlemmer af befolkningen, kan dette

tolkes som en mistro til individet og som Galsgaard skriver, bliver hver enkel borger vurderet til at være en potentiel forbryder.

Det er i denne forbryderrelation at det masseovervågede samfund kan sidestilles med panoptikonet. De to systemer indeholder flere af de samme kvaliteter og er, af Foucault, blevet brugt som en direkte metafor for samfundet (Foucault, 1975). Ved panoptikonet er dets hovedelement dette centrale vagttårn, som er synligt men kontrolløren uidentificerbar (Foucault, 1975, s. 201). Idéen bag panoptikonet er, som tidligere beskrevet, at den kontrollerede vil regulere sig selv på alle tidspunkter, da denne ikke kan vide sig sikker på hvornår overvågningen foregår (jf. afsnit Teori – Panoptikon og Foucault). Panoptikonets vagttårn kan altså sidestilles med videokameraerne i et masseovervågningssystem. Det er ikke så meget selve overvågningen, der er vigtig at have for øje i dette aspekt, men i højere grad den fysiske manifestation (kameraerne/vagttårnet) og hvad denne medfører.

“Dertil er det alment kendt i socialpsykologien at ydre overvågning fører til indre overvågning i form af selvvurdering og evaluering af egne tanker, følelser og adfærd.” (Galsgaard – s. 11. 10)

Som Galsgaard skriver, er det denne ydre overvågning som adfærdsregulere, men dette er naturligvis kun tilfældet hvis den overvågede er klar over overvågningen. Det er også her at det store skel mellem dataovervågning og videoovervågning fremkommer. Ved dataovervågning er det ikke tydeligt for brugeren at de bliver iagttaget, og denne form for overvågning vil altså kun have en adfærdsregulerende effekt gennem andre faktorer, såsom et nudgende element. Videoovervågnings fysiske tilstedeværelse er herimod hovedfaktoren i teknologiens adfærdspåvirkende effekt.

Masseovervågningssystemet sætter altså borgeren eller den overvågede i en bestemt position i samfundet. Det er en position hvor viden kun udveksles en vej og det ikke er muligt for borgeren at kommunikere tilbage til overvågeren. Det er hvad kan beskrives som et asymmetrisk magtforhold.

Som det ses i figur 5 fra ovenstående analyseafsnit, kommer denne til at fungere som en måde hvorpå AGT og dens relationer opstilles. Gennem figur 5 bliver det tydeligt indenfor hvilke dimensioner AGT har potentialet til at kunne anvendes i og herfor også hvilke elementer, der kan være med til at ændre en given struktur eller et givent system. Ikke dermed sagt, at AGT implicit udløser sit potentiale. Derimod vil disse potentialer alligevel betragtes som mulige konkrete realiseringer. Sættet af mulige realiseringer og de forestillinger der følger disse, er herfor med til at skabe forståelsen af AGT og dens tilhørende karakteristika. Det betyder, at til trods for de indre processer og mekanismer, som teknologien eksisterer på baggrund af, da vil dens socio-materielle egenskab i lige så stor grad være med til at bestemme teknologiens egentlige karakter, og herfor også udgøre det sæt af overvejelser som må betragtes angående implementering (Jørgensen & Yoshinaka, 2009).

Fremmer teknologien totalitarisme?

Anden ordens teknologier kan ikke fungere optimalt uden et ordenshierarki eller en form for organisationsstruktur. Inde under denne kategori falder også kameraovervågning og hertil AGT. Det er en type af teknologi, der egentligt kun kan fungere med en bestemt form for orden, og under en bestemt social orden. Det er når en teknologi har denne karakter, at den bliver ekstra kontroversiel og ydermere lægger op til politiske implikationer (Winner, 2008).

Langdon Winner viser hvordan større mere sofistikerede, teknologiske strukturer kun kan fungere, er bedst forenelige med og opererer optimalt under, centraliserede og hierarkiske ledelsesforhold. Det vil sige, at denne type teknologisk struktur fordrer og egentligt kun er kompatibel med en bestemt type politisk orden. Dette optræder herfor paradoksalt i forhold det demokrati Danmark beror på, da en indførelse af AGT vil medføre en mere rigid samt centraliseret politisk struktur. Ved at implementere denne form for teknologiske struktur, da accepterer samfundet også implicit en

bestemt form for social- og politisk orden (Winner, 2008). Det ses herfor som, at det er AGTs iboende politiske karakter, der tilsidesætter det demokratiske samt individets frie valg og retten til privatliv.

Det er helt essentielt at have dynamikken angående AGT for øje, hvilket også gennemgås i tidligere ANT-afsnit i projektets metodedel, for at holde styr hvilke ændringer i teknologien, der er med til at betinge bestemte forandringer i samfundet og omvendt (Müller, Remmen, & Christensen, 1984).

Det kan diskuteres hvorvidt AGT har nogen magt i sig selv, og kan forårsage uhensigtsmæssige konsekvenser uden at denne formidles, aktiveres, mobiliseres samt koordineres. Brugen af AGT må herfor skulle organiseres. Hvis det er sådan, at staten varetog denne organisering af AGT, kunne der forekomme en institutionalisering. En sådan rigid ordning af teknologien AGT vil desuden bidrage til en øget bureaukratisering. En øget bureaukratisering fordrer en utilstrækkelig kontakt med borgerne, som er udsat for og måtte have indvendinger angående AGT. Netop denne form for (vertikal) arbejdsdeling og denne ordning af arbejdsprocessen betyder, at en operationalisering af teknologien kræver en bestemt hierarkisk opbygning (Müller, Remmen, & Christensen, 1984). Dette er netop også det Winner kigger på i relation til teknologier og deres iboende politiske karakterer (Winner, 2008). Teknologi kan også ses som en praktisk og symbolsk demonstration af magt og orden. Det vil sige, at den mest væsentlige drivkraft bag fornyelsen eller radikaleringen af en teknologi er ønsket om magt, enten politisk eller økonomisk.

*”Teknologi er også den måde hvorpå produkter er organiseret i sammenhæng og definerer, hvorledes menneskers arbejde skal udføres og er organiseret omkring teknologien” – Louis Mumford (1967)
(Jørgensen & Yoshinaka, 2009).*

Hvis ”arbejde” i ovenstående citat udskiftes med ordet ”adfærd”, da ses det hvordan denne teknologidefinition i høj grad lægger sig om ad det Foucault forbinder med Benthams panoptikon. Mumford forstod teknologi som et større sammenhængende netværk, der bestemte magtforholdet i den organisation, der var omkring teknologien og også i bredere forstand, samfundet. Mumfords

betragtning deler nogle karakteristika med dem Winner opstiller angående artefakter og deres iboende politiske karakterer (Winner, 2008). Det fordrer, som Mumford påpeger, at den enkelte arbejder, eller i dette tilfælde borgeren i samfundet, kun udfører få operationer, der er nøje kontrolleret samt organiseret af teknologiens (AGT) logik. Wiebe E. Bijker og Thomas P. Hughes anerkender også teknologien som havende en indvirkning på hvordan mennesket ordner sig indenfor den socio-materielle virkelighed. Det vil altså sige, hvordan teknologien er med til at forme rammerne for den samfundsmæssige kontekst som mennesket indgår i (Jørgensen & Yoshinaka, 2009).

Med udgangspunkt i de foretagede interviews fremgår det klart, at der er en formodning om, at et masseovervåget samfund udvikler sig til et mere totalitært samfund:

“Men så har i ikke noget demokrati, så har vi Kina, så har vi et totalitært system. Hvis en stat vil overvåge en hel befolkning, så vil vi ikke længere sige at det er et retssamfund, eller at det er de demokratiske spilleregler de har brugt.”
(Olsen – s. 2 l. 26-27)

“Så kunne jeg da nok godt forestille mig at der var nogle der ville skribe op, og sige nu går i for vidt. Nemlig fordi det potentiale det giver for mulige totalitære styre.”
(Christiansen – s. 6 l. 21)

Der hersker lille tvivl, når der kigges på eksperternes interviews, om en vis kobling mellem masseovervågning og totalitærisme. Denne relation udtrykker sig på forskellige måder. Først og fremmest er det tydeligt at totalitære lande som udgangspunkt har en større tilbøjelighed til at masseovervåge dets befolkning, da masseovervågning her er en forlængelse af den måde hvorpå de styrer deres land. (Olsen – s. 6 l. 29-32).

Når sammenholdt med Foucault, stemmer hans tanker også på sin vis overens med forestillingerne som Olsen og Christiansen gør sig. Idet at de indsatte bytter plads med borgeren i dette panoptiske

samfund, vil kontrollørens (statens) værdier/mål have direkte indflydelse på borgeren eller den kontrollerede (Foucault, 1975, s. 202). Dette viser tydeligt en totalitær tendens, men taler måske også for, at en indførelse af et masseovervågningssystem i Danmark er urealistisk, hvis et demokrati må opretholdes.

Benthams sikkerhed mod at panoptikon-systemet ville udvikle sig i en totalitær retning var netop det omkringliggende demokratiske samfunds mulighed for at observere og derved kontrollere disciplineringen i panoptikonet (Foucault, 1975). Spørgsmålet er dog hvorledes demokratiet kan sikre det panoptiske samfund mod totalitarisme, når hele samfundet indgår som de kontrollerede.

Problemstillingen angående gensidig kontrol for det demokratiske samfund, er noget Danmark tidligere har haft fokus på. Eksempelvis ved at optage og udgive alle folketingsmøder. Det er dog svært at se hvordan denne gensidige synlighed kan overføres til et samfund med masseovervågning. Det lader altså til, at masseovervågning ved brug af AGT indebærer nogle kvaliteter som er uforenelige med et demokratisk samfund. Ligeledes fremkommer det, at skulle masseovervågning alligevel indføres, har denne en indlejret politisk orden som fremmer totalitærisme.

Hvis man skal følge Foucaults tanker om straffesystemets rolle, altså at det ikke sat i samfundet for at opretholde lov og orden, samt straffe kriminelle, men i stedet er ment til at sikre den herskende klasses magt, fremkommer overvejelser med hensyn til AGT og dens politiske orden. Det fremstår, ifølge dette tankemønster, at de lande med mere omfattende straffesystemer også må have en større opdeling mellem klasserne, hvorefter det kan udledes at mere omfattende/indgribende kriminalpræventive teknologier trives bedre i mere klasseopdelte samfund. Anekdotiske eksempler på dette kan ses i eksempelvis Kina og lande med ekstrem klasseopdeling, såsom Nordkorea, hvor der benyttes ekstreme former for overvågning i et ekstremt straffesystem for at beholde denne *magt*. Ved denne anskuelse af en teknologi som AGT, fremgår det altså ligeledes at den vil trives mindre, des mindre klasseopdelt et samfund er. Der er altså god grund til at tro, at en teknologi som AGT simpelthen er uforenelig med et så jævnbyrdigt samfund som Danmark.

Visuelt produkt

Det visuelle produkt er ment til at fremvise de resultater som projektet finder frem til. Produktet tager udgangspunkt i Olsens version af målrettet overvågning. I takt med opgavens fremskreden, er det blevet tydeliggjort at masseovervågning af et helt samfund ikke vil være muligt på grund af de retslige love, som skal beskytte samfundets borgere. Ligeledes vil denne type masseovervågning ikke kunne beskrives som værende proportionelt, idet statens indgriben i privatlivet, ikke kan retfærdiggøres, baseret på en kriminalpræventiv begrundelse. Det fremføres dog både af Olsen og i en EU-kontekst hvorledes det ville være muligt at kunne tilføje elementer af masseovervågning med AGT i et samfund uden at overskride proportionalitetsprincippet. Olsen og Vestager kommer med bud på en alternativ brug af teknologien, i form af målrettet brug af AGT.

Det visuelle produkt skal afbilde netop denne målrettede overvågning, og altså på en simpel måde give et indblik i hvorledes denne kunne finde sted. Som det ses på produktet, er det nu kun i bestemte zoner, med koncentreret kriminalitet, at AGT tillades. Vores produkt tager udgangspunkt i indre København, som er et af de områder hvor der foregår mest kriminalitet (Christoffersen, 2019). Ligeledes er det eksklusivt borgere der befinder sig i kriminalregistret, som ansigtsgenkendelsesalgoritmen er trænet på. Herved er det altså blot tidligere kriminelle, med denne større sandsynlighed for at begå kriminalitet på ny, der er registreret (statistik, 2018). Langt størstedelen af befolkningen er herved ikke registreret og det opfattes altså herfor heller ikke som et indgreb i disses privatliv.

Vores produkt er altså ment til at anskaffe en høj grad af den sikkerhed, kriminal-efterforskning og prævention som et nationalt masseovervågningssystem opnår, men uden dette er på bekostningen af den gennemsnitlige borgers privatliv.

Konklusion

Det kan ud fra egen empiriindsamling, konkluderes at AGT som teknologi kan anskues forskelligt, baseret på køn og politisk orientering.

På trods af at det er teknisk muligt at implementere masseovervågning med AGT i et land som Danmark, vil det, set i lyset af den modstand ansigtsgenkendelsesteknologien møder i en dansk retslig kontekst, såvel som i en EU-kontekst, på nuværende tidspunkt ikke være muligt med en implementering.

Det er gennem projektet blevet klart hvorledes AGT indeholder nogle kriminalpræventive egenskaber. Det kan ud fra projektets analyse samt diskussion konkluderes, at AGT kun kan benyttes til målrettet overvågning i det offentlige rum og ikke i en masseovervågningskontekst, hvis denne skal overholde de retslige krav. Idet at AGT på nuværende tidspunkt, har flere u hensigtsmæssige effekter, kan det konkluderes at dens brug kunne være problematisk i denne målrettede overvågning.

Det vil ikke, fra et foucauldiansk perspektiv, være muligt at opretholde de demokratiske værdier i et samfund med en så panoptisk samfundsstruktur. Masseovervågning med AGT præsenterer nogle tydelige samfundsmæssige konsekvenser, hvorved det kan konkluderes at teknologien på mange måder er uforenelig med det danske demokrati.

Fejlkilder

Opgaven bærer i høj grad præg af den snævre litteratur der på det nuværende tidspunkt er omkring emnet masseovervågning med AGT i en dansk kontekst. Det er idet at opgaven fungerer som vidensudvikling, og altså lægger op til videregående undersøgelse uden at tilrettelægge grundstenene for en undersøgelse, at dette kan anses som en fejlkilde.

Ved de punkter hvorved opgaven forsøger at lægge disse grundsten, er der endvidere kritiserbare elementer. Idet spørgeskemaet er besvaret af brugere på sociale medier (Facebook) afspejler

resultaterne dette. Størstedelen af respondenterne er netop i vores (forskernes) aldersgruppe (20-24 år) og resultaterne er derfor ikke repræsentative for den brede danske befolkning. Det er endvidere også vigtigt at pointere at spørgeskemaet kun har 159 respondenter, derved opfylder det ikke de videnskabelige krav til at spørgeskemaet kan benyttes som faktuel data.

Det er ydermere vigtigt at pointere, at EU's lovforslag ikke er en færdig udgave, men blot i startfasen af processen vedrørende en indførelse af et nyt og omfattende sæt af love. Der kan altså forekomme ændringer i dette, hvilket muligvis kan ændre resultatet af denne diskussion.

Herudover er der også flere kritiserbare elementer ved de tre interviews. Først og fremmest kunne der, med yderligere, dybdegående viden om emnerne, være stillet spørgsmål der havde været til større gavn for opgaven. Dette realiseres dog først efter interviewene analyseres og diskuteres. Herudover måtte en af eksperterne (Astrid) der blev interviewet, udspørges over e-mail, hvilket forhindrede uddybende, dybdegående spørgsmål, på emner der ellers kunne have vist sig værdifulde for projektet.

Litteraturliste

- Buhl, H. (2005). *Buesenderen. Valdemar Poulsens radiosystem*. Aarhus Universitetsforlag.
- Christiansen, H. (9. April 2021). Interview. (J. Rügger, Interviewer)
- Christiansen, H. (2021). *Vigtige begreber om maskinlæring*. IMT, Roskilde Universitet.
- Christoffersen, J. S. (2019). *Indre By: Her bliver der begået klart mest "borgervendt kriminalitet"*. Berlinske.
- Commission, E. (21. April 2021). *Europe fit for the digital age: Artificial intelligence*. Hentet fra European Commission: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_1682
- COUNCIL, D. (. (21. April 2016). DIRECTIVES. *Official Journal of the European Union*, s. 18-19.
- Deadline. (25. April 2021). *Deadline: Vestager vil tøjle kunstig intelligens. Tid 26:11*. Hentet fra dr.dk: https://www.dr.dk/drtv/se/deadline_-vestager-vil-toejle-kunstig-intelligens_249196
- De-La-Torre, M., Granger, E., radtke, P. V., Sabourin, R., & Gorodnichy, D. O. (2014). *Partially-supervised learning from facial trajectories for face recognition in video surveillance*. Québec: CrossMark.
- DKR. (2019). *Fakta om vold*. Hentet fra drk.dk: <https://dkr.dk/vold-og-voldtaegt/fakta-om-vold>
- Fenwick, T., & Edwards, R. (2010). *Actor-Network Theory in Education*. Milton Park, Abingdon, Oxon: Routledge.
- Folketinget, R. (10. oktober 2019). *Sagsnr: 2019-0030-2796*. Hentet fra ft.dk: <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/reu/spm/42/svar/1603766/2098983/index.htm>
- Foucault, M. (1975). *Discipline and Punish*. Paris: Gallimard.
- Garvie, C., & Frankle, J. (2016). *Facial-Recognition Software Might Have a Racial Bias Problem*. Hentet fra The Atlantic .
- Gill, M. &. (Februar 2005). *Assessing the impact of CCTV (Vol. 292)*. Hentet fra http://www.no-cctv.org.uk/caseagainst/docs/Assessing_the_impact_of_CCTV-HO_study292.pdf
- Hunniche, L., & Olesen, F. (2014). Aktør-netværksteori (ANT). I *Teknologi i sundhedspraksis* (s. 23-25). København: Munksgaard.
- Ihde, D., & Verbeek, P.-P. (15. januar 2018). *How Technology Changes Us — Lecture with Don Ihde and Peter-Paul Verbeek*. Hentet fra Youtube - Radboud University: <https://www.youtube.com/watch?v=hmBgJjfjG7Q>

- Jørgensen, N. (2020). I *Digital signatur. En eksemplarisk analyse af en teknologis indre mekanismer og processer*.
- Jørgensen, N. (2020). I *Digital signatur. En eksemplarisk analyse af en teknologis indre mekanismer og processer*.
- Jørgensen, U., & Yoshinaka, Y. (2009). Teknologi som genstand og vision. I *I teknologiens laboratorium - ingeniørfagets videnskabsteori* (s. 13-37). Lyngby: Polyteknisk Forlag.
- Jensen, T. E. (2003). Aktør-Netværksteori - en sociologi om kendsgerninger, karakter og kammuslinger. I *Papers in Organizations, NO. 48*, (s. 1-28). Frederiksberg: New Social Science Monographs.
- Juul, S. (2012). Fænomenologi. I S. Juul, & K. B. Pedersen, *Samfundsvidenskabernes videnskabsetori* (s. 65-106). Hans Reitzels forlag.
- Kasper kildegaard, F. D. (8. Oktober 2019). *Mette Frederiksen bebuder massivt øget overvågning i kampen mod kriminelle: »Vores samfundsmodel er på spil«*. Hentet fra Berlinske: <https://www.berlingske.dk/politik/mette-frederiksen-bebuder-massivt-oeget-overvaagning-i-kampen-mod>
- Keegan, M. (14. August 2020). *The Most surveilled Cities in the World*. Hentet fra USNews: <https://www.usnews.com/news/cities/articles/2020-08-14/the-top-10-most-surveilled-cities-in-the-world>
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Interview - det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. Hans Reitzel.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). Udførelse af et interview. I *Interview - det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (s. 143-162). Hans Reitzel.
- Lin, J., Xiao, L., & Wu, T. (2020). *Multi-target video-based face recognition and gesture recognition based on enhanced detection and multi-trajectory incremental learning*. US National Library Of Medicin.
- Lohr, S. (9. Februar 2018). Facial Recognition Is Accurate, if You're a White Guy. *The New York Times*.
- Matlack, S. (2014). *The New Atlantis*. Hentet fra Confronting the Technological Society: <https://www.thenewatlantis.com/publications/confronting-the-technological-society>

- Müller, J., Remmen, A., & Christensen, P. (1984). Samfundets teknologi, teknologiens samfund. I *Samfundets teknologi, teknologiens samfund* (s. 15-28). Herning: Systime.
- McMullan, T. (23. juli 2015). *What does the panopticon mean in the age of digital surveillance*. Hentet fra The Guardian: <https://www.theguardian.com/technology/2015/jul/23/panopticon-digital-surveillance-jeremy-bentham>
- Mingers, J., & Willcocks, L. (2004). *Social Theory and Philosophy for Information Systems*. West Sussex: John Wiley & Sons Ltd, The Atrium, Southern Gate, Chichester,.
- Nakar, S., & Greenbaum, D. (2017). *NOW YOU SEE ME. NOW YOU STILL DO: FACIAL RECOGNITION TECHNOLOGY AND THE GROWING LACK OF PRIVACY*. New Haven: Bluebook.
- rights, F. -E. (2019). *Facial recognition technology: fundamental rights considerations in the context of law enforcement*. Wien: FRA - Publications Office of the European Union.
- Segal, A. (1.. September 2013). *The code not taken: China, the United States, and the future of cyber espionage*, *Bulletin of the Atomic Scientists*, 69(5), 38-45.
- statistik, D. (2018). *To ud af tre løsladte begår kriminalitet inden to år*. Hentet fra Danmarks statistik: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=31981>
- Vestager, M. (2021). *Ledende næstformand (2019-2024) Margrethe Vestager*. Hentet fra Europa-kommissionen: https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/vestager_da
- Winner, L. (2008). Har artefakter en politisk karakter. I J. K. Olsen, & S. A. Pedersen, *Teknologi & information, samfund & politik* (s. 345-363). Philosophia.
- WordPress.com*. (21. August 2009). Hentet fra Actor Network Theory: <https://actornetwork.wordpress.com/2009/08/21/ant-and-inscriptions/>